

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVIII (32)
Štev. (No.) 13-14

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
12. aprila 1979

OB VELIKONOČNEM ŽEGNU

Velika noč, naš največji praznik je težko pričakovana prilika, da se po svetu razkrojena družina zbere pod domačim krovom. Saj je med letom še več takih prilik: rojstni dnevi in godovi, obletnice in pogrebščine, žegnanja in ženitovanja, vendar ima Velika noč posebno privlačno moč. Ob drugih običajnih družinskih sede k dobro pripravljeni mizi, pokramlja, a se kmalu vrne vsakdo na svoj dom. Velikonočni obisk je nekaj skoro obrednega. Poleg cerkvenih obredov se je v slovenskih družinah v teku stoletij tem pridružilo tudi mnogo ljudskih običajev, ki dajejo velikonočnim dnevom posebno toploto in domačnost. Med te nedvomno spada uživanje velikonočnega „žegna“ na veliko nedeljo zjutraj. Saj si teh praznikov brez velikonočnega žegna kar ne moremo misliti.

Doma brezbožni režim poskuša verskim praznikom in z njimi združenimi ljudskimi navadami vzeti priljubljenost in moč, a sam priznava, da nima zaželenega uspeha. Po več kot treh desetletjih večina Slovencev še veruje, ne le stari, ampak tudi mladi rod, ki ga je vzgajal komunizem.

Pravijo, da so za praznike cerkve po vsej naši deželi prenapolnjene, da se vidijo v njih celo taki, ki so pred leti zahtevali, da je treba vse hiše božje porušiti in iztrebiti kler, ki s svojim mračnjaštvom ovira prehod slovenskih množic v brezbožno socialistično družbo. Hvala Bogu za vsakogar, ki se vrne s slabe na pravo pot. Bog se usmili vseh tistih, ki so podlegli pogubonosnim naukom marksizma in se dali prepričati, da bo dobro na svetu šele tedaj, ko bo človek rešen tistih, ki ga uče, da je treba v tem življenju gledati tudi na življenje po smrti, ki ga materializem zanika.

Dokler bodo doma Slovenci praznovali svoje velike praznike, bodo čutili, da so ena družina.

Starejši se spominjamo, kako je na velikonočno jutro hišni gospodar zjutraj po maši in vstajenski procesiji zbral družino in pričel domači „obred“ delitve velikonočnega žegna. Marsikje so začeli z „alelujo“, jedjo, ki ni bila nič kaj okusna: na svinjski juhi kuhana kaša z repnimi olupki. V spomin na Gospodovo trpljenje, so rekli mati, in v spomin na one, ki danes nimajo kaj jesti! Sledila je vabljava vrsta potic, pirhov in slaščic. Posebno mesto je bilo dano suhemu mesu v gnjati ali klobasah in pa hrenu, brez katerega menda nihče ni pokusil velikonočnega mesovja.

Kako grenak je bil ta hren. Pekel je v jezik in grlo, dražil nos in vabil solze iz oči, tako da so ga krotili s tem, da so ga mešali z jabolki in kuhali v juhi, da ni dražil preveč. „Da boste vedeli, koliko je Gospod trpel za nas na križu“, so dejali mati, in hrenove korenine so nas spominjale na žeblje, s katerimi je bil Gospod prabit na križu.

Tudi mi, ki smo tako daleč od domovine, da skoro ne moremo biti bolj, bomo začutili v svojih dušah moč in srečo velikonočnih praznikov. Napolnila se bodo slovenska svetišča do zadnjega kotička, zadonela bo velikonočna Aleluja, posedli bomo doma okrog blagoslovljenih jedi in misli nam bodo pohitele tja daleč: nam starejšim do naših domov, kjer smo preživljali mlada leta, mladim pa tja v neznan domovino očetov ali dedov, o kateri so toliko lepega in žalostnega slišali in ki bi jo radi vsaj videli, če že ne živeli v njej.

„Aleluje“ najbrž ne bodo nikjer jedli. Težko je priti do kaše, še težje do repnih olupkov. Marsikje tudi hrena ne bo, čeprav ga poznajo. Vendar bo pri našem velikonočnem zajtrku obojega nekaj, če ne v resnici, pa vsaj v mislih.

Pa še bolj grenke okuse nam pripravljajo življenja na tujem. Kako je doma zabolelo vso družino, če koga domačih na take praznike ni bilo bli-

Aleluja, Kristus je vstal! Vstali bomo tudi mi!

To je poslanstvo velikonočnih dni: obnoviti v sebi vero v Gospodovo Vstajenje, ki je premagal smrt in grob. Na velikonočni dan je stopil iz njega, da je potrdil vstajenje od mrtvih tudi za človeka. Vstal je in vstali bomo tudi mi.

Verujemo, da bo vstal tudi svet, ki ga živimo danes v novo osvetlitev, prav po zgledu čudeža velike noči.

Verujemo, da bo odpovedala in razpadla tudi krivica, ki drži naš narod v domovini v suženjstvu, mu razkraja in uničuje duhovne vrednote ter zatira svobodo duha.

Vstal je Gospod! In mi bomo vstali! Vstal je Gospod! Vstal bo naš narod!

Blagor tistim, ki bodo gledali znamenje krščanstva vrh Triglava in poslušali pesem zmagovalja svobode v slovensko pomlad: Aleluja!

S temi mislimi in željami, želi blagoslovljene praznike Kristusovega vstajenja vsem Slovincem v svetu in doma

SVOBODNA SLOVENIJA

zu. Bi bil lahko prišel, pa ni hotel: izgubljena ovca. Kako nas boli v naši zdovski družini, če kateri naših rojakov odide na svoje. Ne počuti se več doma med svojimi. Nekaj se je v njem porušilo, da mu ne prija več ne slovenska govornica, ne naša pesem, ne domača družba.

Ko smo doma vozili suho seno s senožeti na skednje, smo ga morali prav nalagati na voz, da se ni razlezlo. Povezati ga je bilo treba z žrdjo in vrvmi in včasih še opasati in ograditi, da je ostal tovor lep in cel do doma. Pa je vendar nekaj šopov sena odpadlo: tu ga je oplazila veja nizkega drevesa ali grm, tam ga je pretresla jama na slabi poti. Kar je odpadlo, je bilo izgubljeno za vedno, poteptano.

Mi smo kakor skrbno naložen voz, zavarovan in varno voden. Imamo v svoji skupnosti vse pogoje, da lahko ostanemo Slovenci zares: urejeno dušno pastirstvo, kakor menda nobena podob-

na skupina na svetu; celo vrsto organizacij, ki skrbijo za naš prosvetni, vzgojni, gospodarski in politični napredek; zdrave tradicije, ki nam dajo trdnost v naših nazorih in možnost treznega pogleda v prihodnost.

Kako zapeče in zaboli v našem narodnem telesu vsak pojav odtujevanja od celote. Če bi nas bilo na milijone, bi nas bolelo, za peščico, kar nas je, je vsak tak primer rana, ki se ne zaceli. Kako se te naše žalosti veselo oni, ki znajo potrpežljivo čakati, da se sami razkrojimo, ko nas oni niso mogli uničiti.

Naj bi ob teh praznikih sleherni slovenski človek, ki živi izven svoje domovine, premislil, kaj je njegova naloga pri reševanju tako važnega vprašanja v naši narodni družini, kakor je živa zavest enotnosti, bratstva in če treba žrtve, da se ohranimo in ostanemo kakor smo bili.

K.k.

El saludo pascual

Toda la cristiandad celebra estos días su Semana Mayor. El recuerdo de los acontecimientos de hace casi dos mil años en Jerusalén, vuelven a resaltar, por encima de la cotidiana preocupación, para ubicarse en el centro del pensamiento de los pueblos cristianos de la tierra.

Es el momento de la reflexión. Momento para detenerse y enfocar la vida, apreciarla, desde una óptica nueva, distinta a la habitual. Desde la óptica de la cruz, en la cual Cristo sufrió y murió por nosotros.

El Calvario no es una figura. Es un hecho real, histórico. Y todos los que creemos en Cristo, debemos tomarlo así. Y asimilarlo como símbolo de nuestra vida. Esta vida que es un peregrinar, un buscar el destino eterno. Esta vida, que muchas veces también para nosotros es un calvario. Pero hemos de recordar las palabras: „Aquél que quiere ser mi discípulo, que tome su cruz y me siga.“ del domingo de Resurrección. Es por ello nuestro deseo, que esa alegría, ante

A la tristeza del Viernes Santo sucede el misterio de la Vigilia, y la alegría la luz que ilumina el mundo desde la noche pascual, no se apague en el corazón de los hombres. Que éstas pascuas sean, en la alegría cristiana, en el gozo del saludo del Aleluja, prefiguración de la pascua eterna.

Velikonočni teden je teden premišljevanja in duhovne poglobitve posameznika, družine, skupnosti.

Aleluja Velike nedelje je največičastnejše slavje zmage, do katere je vodila trnjeva pot.

Za nas, ki se trudimo, da ohranjamo slovenstvo v svetu živo, bodi velikonočni teden posvečen tudi premišljevanju, če smo vsi in vse stvari, kar je bilo v naši moči, da slovenstvo med nami ne bo zamrlo.

Naša emigracija se ne more odtegniti dolžnosti neutrudnega prizadevanja, da bi slovenski narod v domovini zaživel svobodno. Naj nam da zmagovalne Velike nedelje poguma in moči, da bomo pri tem delu premagovani ovire vse dotlej, ko bo mogla preko Slovenije zadoneti Aleluja narodne svobode.

Blagoslovljene praznike vsem prijateljem, sodelavcem in vsem, ki se zrtujejo in delajo za naš veliki skupni cilj!

MILOŠ STARE

Na Cvetno nedeljo 1979

M. M.

Velikonočno razmišljanje

Veselite se naša vera ni prazna, ker je Gospod res vstal.

V žalost velikega petka je udarilo velikonočno veselje. Sence noči so se umaknile svetlobi dneva. Zemlja se je stresla in poveljani: Kristus je vstal od mrtvih.

Prvi sončni žarki so zlatili palme na vrtu in pronicali skozi vejevje, ko je Marija Magdalena odhitela v rosno jutro, da bi obiskala grob ljubljene Učenika. Grob pa je bil prazen. Žalostna in objokana je begala po vrtu in iskala mrtvo truplo svojega Gospoda. Tedaj je zagledala moža, in misleč, da je vrtnar ga je ogovorila:

„Gospod, če si ga ti vzela, povej mi, kam si ga položil da ga bom jaz vzela.“

Ni gledala dozdevnega vrtnarja, marveč je le strmela v prazen grob. „Marija!“

Kdo jo je poklical? Saj ta glas ji je znan. Zdrzne se in se zazre v vrtnarjev obraz. Samo besedo „Raboni“ izdihne iznenadena in presenečena v občutku velike sreče. Na kolenih in s solzami v očeh objema Odrešenikove noge. Našla je svojega Učenika.

Vsak po svoje iščemo in srečamo Vstalega Zveličarja. Tavamo v temi dvomov, v polmraku slutenj in ga najdemo v svetlobi Njegove ljubezni, na poti trpljenja, v preizkušnjah, v sreči. Vabi nas trpeči Kristus, kliče nas poveljani Odrešenik, vsakega po svoje, vsakega ob zaznamovanem trenutku.

Velika noč. Leto za letom se ponavlja, vendar je vsakič na novo doživeta. Koliko spominov, koliko razkošnih občutkov lepote in sreče nam naklanja. Že tisto vedno otroško veselje nad butaricami, ki pisano barvaste diše po mladem zelenju. Ali svetli mamin obraz, ko preprosto svečano pripravljata velikonočni žegen. Skupno družinsko praznovanje Gospodovega Vstajenja in doživeti obredi Velikega tedna... Sreča preprostih čistih stih.

V žalostinkah in pasijonu velikega petka nas Kristus s križa vabi: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.“

Srečo in trpljenje, žalost in veselje, dvom in zaupanje mu prinašamo in izročamo. Vrsta vernih, vsak s svojim križem obložen se mu približamo in s poljubom njegovih ran predamo.

In potem pride na nas odrešenje. Hozana Velike noči, pesem zmage nad smrtjo.

Smrtjo? Do zadnjih vlaken bitja nas pretrese ta beseda. Kaj pa je smrt. Začetek ali konec? Konec življenja in začetek življenja v Bogu.

Vstal je Kristus, vstali bomo tudi mi. Vstali iz greha, trpljenja, boleznih, samote, lakote in žeje...

Vstali iz teme v Svetlobo.

Svetlobo božjih otrok.

Verujem v vstajenje mesa in večno življenje. Veličasten hvalospev Bogu se dviga nad božje ljudstvo. Slišim prizvoke glasov tistih, ki jih ljubim, pa so daleč, tistih, ki so že odšli k Njemu in z nami skupaj pevajo mogočno Aleluja...

MARGARET THATCHER

VODJA VOLILNEGA BOJA ANGLEŠKE KONZERVATIVNE STRANKE

Tretjega maja bodo šli Angleži na volitve. Padla je laboristična vlada in konservativci, druga močna politična skupina bodo na volišču poskusili dokazati, da jih je več in jim pripada vlada in vodstvo države.

Zanimivost teh volitev, ki jih Angleži še niso doživeli, je za ljudsko pojmovanje nezasišana novost, da bo ves boj za zmago konservativcev vodila ženska, Margaret Thatcher, šefinja Konservativne stranke, izvoljena že pred nekaj časa na to odgovorno mesto. Vsi, ki poznajo imenovano gospo, priznajo, da so njeni samišljeniki pravilno prišli do zaključka, da v stranki ni moškega, ki bi ji bil kos, ne po zmožnostih, ne po njenem prikupljivem nastopu. Ona bo torej z ljudmi, ki jih je že zbrala okrog sebe, vodila volitve in v primeru zmage, o čemer ona in njeni ne dvomijo, sestavila kot prva angleška ministrska predsednica svoj kabinet. Ta bo skušal popraviti napake sedaj vladajoče laboristične stranke, ki so privedle državo v slepo ulico. Obljublja veliko: znižanje davčnega bremena, ustavitve in zmanjšanje inflacije, skrčenje pretiranih stroškov državne uprave.

Gospa Thatcher je prepričana ne le, da bo pri volitvah dobila večino, ampak tudi, da bo imela v parlamentu vedno dovolj svojih ljudi in ne bo treba kolebat med raznimi strujami, kadar bo treba uzakoniti trde ukrepe za ozdravljenje bolne države.

Država je res bolna. Ne more se okrepiti po dogodkih sedanega stoletja. V dveh svetovnih vojnah je veliko krvavela, končno zmagala, a posledica teh vojn je bila razpadanje angleškega imperija. Ob smrti kraljice Viktorije in njenega sina je bila Anglija velesila,

ki ji ni bilo para. V angleškem imperiju sonce ni nikdar zašlo. Angleške kolonije, nekatere celi kontinenti, so bile raztresene preko vseh delov sveta. Njena mornarica, trgovska in vojna, je obvladala vsa morja. Anglež je krojil usodo številnih narodov, ki so se seveda morali v zahvalo boriti na njegovi strani in zanj krvaveti.

Ob koncu prve svetovne vojne se je pričela ta ogromna velesila drobiti: Avstralija, Južna Afrika, Kanada, Indija s svojim stotinami milijonov prebivalstva so se čutile zrele za svojo samostojnost. Pomoč v drugi veliki vojni so vezali na pogoj, da jim Anglija dovoli samostojnost. Na to so morali pristati. Danes se nekdanja angleška posest drobi tako, da prihaja že v smešnost, ko nastajajo države, ki imajo komaj površine in prebivalstva za eno občino.

Veže jih sicer še simbolična oblika t. zv. Commonwealtha, kot izraz spoštovanja do njih, ki so jim samostojnost omogočili, a v resnici je Anglija ostala na svojem otoku sama s svojimi vsak dan težjimi problemi.

Tretjega maja bomo videli, komu bodo angleški volilci zaupali svojo bodočnost. Moški so odpovedali. So bili namreč javni vladati na veliko in svoje domače račune urejati, če je bilo treba, s krvjo svojih sodržavljanov druge in tretje vrste. Tudi mnogo slovenske krvi je bilo prelite po krivdi tistih, ki so se na ta način hoteli obdržati na površju.

Poznavalci razmer pričakujejo, da bo te volitve dobila gospa Thatcherjeva in ji bo tako dana naloga, da plačuje račune svojih prednikov na vladi, ki so pod demagoško frazo laborizma privedli državo v krizo. Kk

Iran poplavljen s krvjo

NEGOTOVA BODOČNOST DRŽAVE

Vsi poznamo povest. Bil je kralj, pa so se mu uprli. Odšel je Reza Pahlevi, prišel je ayatollah Khomeini. Narod je norel od veselja, ker mu je uspelo pregnati kralja. A veselje je trajalo predolgo in norenja ni konec. Novi vladi, ki jo vodi Mehdi Bazargan, se je položaj zapletel in vajeji so jim ušle iz rok. Sedaj že prihaja do nesporazumov v vladi sami. Nekaj ministrov je že odstopilo, ker ne soglašajo s sedanjo smerjo vlade.

Maščevanje je slaba mera za pravico. Po vsem Iranu so nastala ljudska sodišča. V desetine gredo usmrtilve. Po deset jih streljajo vsak dan. A ne le to. Nenehna so zborovanja, spopadi, zasledovanja. Hočejo razbiti vse, kar bi spominjalo na stari režim. Mehdi Bazargan je pozval v imenu vere, naj

že vendar nehajo s kaosom. A islamska republika, o kateri so pred meseci sanjali in jo potem razglasili, se je spremenila v republiko rdečih oportunistov, ki v revoluciji izvajajo svoj lasten prevrat.

Svet je nad tem zaskrbljen. V Washingtonu se bojijo, kaj bo, in na vladnih sejah proučujejo položaj. Govorijo, jasno, o človeških pravicah. Skrbi pa jih tudi nacionalizacija petroleja, s katero se igra nova vlada.

V RHODEZIJI imajo volitve, po katerih bo oblast prešla na črnsko večino. A razne gverilske skupine niso zadovoljne s postopkom, ker bodo tako bile potisnjene ob stran. Zato celoten proces motijo z atentati in napadi.

MEDNARODNI TEDEN

V JUGOSLAVIJI je bil hud potres. Na velikonočno nedeljo je hud sunek opustošil predele Črne gore ob Jadranskem morju. V ponedeljek je nov sunek prizadel tudi Dalmacijo. Smrtne žrtve gredo v stotine. Porušenje je hudo.

SVETI OČE je na velikonočno nedeljo znova pozval svet, naj vendar že živi v miru. Maševal je v pričo 300.000 vernikov in v večih jeziki (tudi v slovenskem) voščil veselje Kristusovega vstajenja. Preden je podelil blagoslov „urbi et orbi“ je rotil državnike, naj svetovno povrnejo mir in ustavijo prelivanje krvi.

VIETNAMSKE ČETE, ki so si podvrgele Kambodžo, izvajajo novo ostro, in verjetno zadnjo ofenzivo proti silam rdečega Khmera, poslušnega kitajskim komunistom. Vsled tega jih večje število zbeži v Tajlandijo. Vietnamci so obkrožili glavno silo rdečega Khmera, ki šteje okoli štirideset tisoč mož.

ITALIJA DOŽIVLJA pravo poplavo atentatov. V večini velikih mest so neznanci izvedli bombne napade. V Padovi so varnostni organi odkrili načrt, po katerem so člani Rdečih brigad imeli namen ugrabiti vrsto vplivnih osebnosti.

Nikaragua v ognju

Zadnji tedni so bili tragični za Nikarago, malo srednjeameriško državo. Že vrsto let ima probleme z gverilskimi gibanji, ki skušajo strmoglaviti diktatorski režim predsednika Somoza. Med temi gibanji je najmočnejša marksistična skupina, ki se imenuje Sandinistična osvobodilna fronta.

Sandinisti so že lansko leto povzročili množično vstajo in izrabili splošne stavke proti Somozi v svoje gverilske namene. Sedaj so se ponovno pojavili, in poleg atentatov v glavnem mestu Managua zasedli tudi mesto Estelí, kjer so se utrdili in ga proglasili za „osvojenjo zemljo“. Proti njim je vlada poslala vojaške oddelke narodne straže, ki je v teku tedna dni napadala sandinistične položaje.

Končno je zmagala vojska. A cena je bila huda, prehuda. Število mrtvih še ni dokončno ugotovljeno. Vsled hudih spopadov in bombardiranja je padlo tudi večje število civilistov. Ko pa so vladne čete vdrle v Estelí, so enostavno postrelile okoli štirideset gverilcev.

S padcem mesta Estelí seveda zadeva ni bila končana. Sandinisti so izvedli hudo ofenzivo še v treh drugih krajih, poleg številnih atentatov in usmrtilve, ki vsak dan pretresajo življenje v Nikaragui. Uboga dežela; čaka jo še mnogo gorja.

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

V ponedeljek 16. t. m. so zborovali predsednik Videla, gospodarski minister Dr. Martínez de Hoz in minister za delo general Reston. Opazovalci so temu sestanku posvetili precej pozornosti in menili, da je važen ne le za sedanji trenutek, temveč tudi za bodoče. Uradno poročilo je govorilo, da so proučevali načrt za politiko plač v teku leta.

Ob tem je umestno, da stvar malo podrobneje pogledamo. Odkar je na oblasti sedanja vojaška vlada (že tri leta), določuje le-ta povišice plač kar po dekretu. Zadnje paritetne komisije, ki so svobodno določile višino plač, so bile sklicane še za časa peronistične vlade. Dobro se spominjamo, da je tedaj vladala huda anarhija. Največje povišice so dobivali najmočnejši gremiji, ali pa tisti, ki so bili najbolj strogo na vladni liniji. Začetniški cestni pometaj je imel mnogo višjo plačo kot profesionalci z večletno prakso. Temu je vlada naredila konec, zamrznila plače in jih le občasno poviševala po nasvetu gospodarskega ministrstva.

Inflacija, ki se je razbohotila v zadnjih časih peronizma, pa je kaj hitro, včasih iz meseca v mesec, uničevala kupno zmogljivost plač. Vladi je uspelo inflacijo zavreti, ne pa jo ustaviti. V tem času je inflacija še vedno v višini 7 odstotkov mesečno, kar predstavlja žalosten svetovni rekord. Zato je vlada, poleg uradnih povišic plač, kmalu začela prav tako z dekreti dovoljevati, da podjetja na svojo roko do določenih procentov povišajo plače, seveda ne da bi te povišice prenesla podjetja na cene izdelkov. Poleg tega vlada rada zamiži, kadar podjetja plačujejo svojim uslužbencem in delavcem tudi nad te dovoljene procente. Tako se dogaja, da so v mnogih primerih realne plače dvakrat ali trikrat večje kot uradne.

To prinaša dvojen problem. Po eni strani položaj, ki nastane v podjetjih, katerih gospodarska zmogljivost ne dopusti, da bi plačevali delavcem nad konvenij. Po drugi strani pa (in ta

problem je mnogo hujši) vrsta državnih uradnikov. Država sama namreč ne plačuje nad konvenij, niti ni nadur, da bi z njimi vsaj nekoliko izboljšali svoje denarno stanje. Zato se običajno dogaja, da najbolj sposobni zapuščajo državne službe in se premeščajo v privatne sektorje. Tako je storila tudi vrsta učiteljev in profesorjev, ki so zapustili svoja mesta, ali jih vsaj dopolnjujejo s kako privatno službico.

Problem plač, ki je bil do nedavna le bolj osebni problem vsakega posameznika (ni bilo misliti na skupen nastop), se je zadnje čase spremenil v politični problem. Po eni strani je inflacija pritisnila meh do konca. Dalj je že težko peljati stvar brez hujših socialnih in tudi političnih posledic. Po drugi strani je precej obnovljena sindikalna dejavnost povzročila delavske proteste zaradi nizkih plač. Problem plač, ki je bil do nedavna v vladnem območju bolj zadeva gospodarskega ministrstva, je zdaj ena najtežjih zadev ministra za delo. Zato tudi sestanek obeh ministrov s predsednikom. Zatem je minister za delo, general Reston objavil, da bo vlada najprej upoštevala predvsem potrebe delavskih sektorjev, ki so doslej bili, kar se plač tiče, najbolj zapostavljeni.

Medtem se tudi politični sektorji precej gibljejo. Skoraj ni dneva, da ne bi časopisi pisali o kaki izjavi bivših politikov ali političnih formacij, ali pa o kaki pojedini, ki jo le-ti organizirajo, da med griljajem in griljajem govorijo o težkih časih, v katerih se država nahaja.

Omenimo ob koncu še Veliki teden. Po vseh cerkvah v Argentini so bile svečanosti, in izredno število vernikov se jih je udeležilo. Po mnogih mestih so bile tudi procesije, prav tako z lepo udeležbo. Mnogo je bilo pri obredih in procesijah tudi mladine. Ob vsem tem je zatrdil buenosaireski nadškof in primas, kardinal Aramburu: „izgleda, da v Argentini doživljamo čase nove pomladi“. Bog daj!

Uganda na novi poti

V sredo 11. aprila je končno padlo glavno mesto Ugande, Kampala, v roke invazijskih čet Tanzanije, katere so podpirali tudi domači oddelki upornikov. Tako je končala temna doba polnorega diktatorja Idi Amina, katerega vlada bo še dolgo presegala najbujnejšo domišljijo.

Idi Amin, ki se je še do pred kratkim širokoustil in norčeval iz vsega sveta, je sedaj pobegnul. Izginil je neznan kam, potem ko je ostal brez odziva še zadnji in obupen poziv na prebivalstvo, da bi ga podpiralo. Ob tem pozivu je izjavil, da je on „še vedno gospodar položaja, in nihče se

ne sme motiti s tem uporom“. Resnica je bila prav obratna.

Sedaj je v Ugandi že nova vlada. Sestavili so jo ugandski uporni emigranti, ki so se borili s Tanzanijci proti Aminu. Vodi jo 67 letni profesor Youseff Lule, ki je že prisegel kot novi predsednik, in sestavil svojo vlado. V nastopnem govoru je obtožil Amina, da je v času svojega vladanja usmrtil pol milijona ljudi.

Nepopisno je bilo veselje, ki je zavladalo v Ugandi. Manifestacije so bile zlasti v Kampali, kjer je ljudstvo izrazilo svoje veselje nad končano Aminovo diktaturo.

Tine Debeljak

(86)

Med knjigami in revijami

KNJIGE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

Za leto 1979 je goriška Mohorjeva družba izdala štiri knjige: 1. Koledar za leto 1979 (50 str.), 2. Primorski biografski leksikon (80 str.), 3. Dr. R. Klinec: Primorska duhovščina pod fašizmom (142 str.) in 4. Zora Piščanec: Pastirica Urška.

1. KOLEDAR ZA LETO 1979

Koledar Goriške Mohorjeve družbe za l. 1979 je uredil dr. Jože Markuža, opremil pa tržaški grafik Edi Žerjal. Koledarski del je tiskan na barvnem papirju, okrašen z ikonografijami svetnikov iz starokrščanske dobe, s citati iz cerkvenih enciklik, pregovorom iz sv. Pisma, s slovenskimi pregovori in reki o vremenskih spremembah ter z navedbo nedeljnih evangelijev. Nato sledi cerkveni del s članki iz dogajanja v Cerkvi. V teh se koledar spominja smrti papeža Janeza Pavla I., nastopa novega tržaškega škofa L. Bellonija (L. Škerl), 750 letnice lavantinske škofije (A. Ozinger), smrti mariborskega škofa dr. Držičnika (S. Janežič), tržaško-goriškega romanja po Jugoslaviji (S. Zorko). Na str. 45 je prišel šele pozdrav papežu Janezu Pavlu II., ker je bil pač izvoljen, ko je bil koledarski del že dotiskan. Z omembo o 130-letnici svetokriške župnije (J. Kunčič) in razlago koncilске konstitucije (S. Škerl) se ta del konča, na kar sledi drugi: o

slovenstvu in njegovih problemih. Beneški slovenski duhovnik Marino Qualizza govori o dejavnosti duhovnikov v Slovenski Benečiji. Škof Battisti je v čedadu uradno priznal rabo slovenskega jezika v bogoslužne namene. Izdali so tudi brošuro o človeških pravicah in obrambi krščanskih vrednot v pastoralki, ob česar pričakujejo mnogo uspeha. — Primorci se spominjajo tudi koroških prosvetnih uspehov ob jubilejih 80-letnice prvih slov. domov (L. Kaselj). Zabeležena je potrditev slovenskega skupnega političnega nastopanja v deželi Furlaniji-Beneški Sloveniji (A. B.). Poslanec štoka slavi žrtve fašistične strahovlade ob letošnjem dvakratnem oskrnjenju spomenika na Bazovici. T. Simčič „razmišlja“ o tržaškem skavtizmu, o njega sodobni problematiki. K. H. govori o prazniku dijaške mladine v Gorici, ki je bil nepričakovano uspešen zaradi močnega poudarka na kulturnem uveljavljanju mladine (delitev nagrad za razne kulturne panoge). Ivo Jevnikar je imel na študijskih dnevih SKAD-a pomemben govor o slovenski skupnosti in njeni zavesti, v katerem je podal ves program slovenskega političnega boja in delo za globalno zaščito v državni zakonodaji. Franc Jeza je prispeval donesek k prvemu prodoru krščanstva med Slovence, o katerem dokazuje, da je vpliv arijancev starih Gotov, kakor se vidi

iz določenih cerkvenih slovenskih izrazov, ki so vzeti verjetno iz Wulfilovega gotskega prevoda biblije. — Poseben oddelek je posvečen obletnicam in nekrologom. Tako je K. Humar posvetil topel nekrolog umrlemu goriškemu kanoniku msgr. dr. R. Klincu in njegovemu zbiranju dokumentov v goriškem škofijskem arhivu, ki jih je uporabljal predvsem za Primorski biografski leksikon in za svoje knjige iz goriške cerkvene zgodovine. Isti je napisal poslovlne besede o izobraženem in narodnem župniku Bernardu Špacapanu. Tone Požar je ob priliki, ko so v Nabrežini dali ljudski šoli ime Virgillija Ščeka, ki sovpade s tridesetletnico njegove smrti (1948) in skoraj z 90-letnico rojstva (1889), napisal 9 strani obsegačoč članek o njegovem življenju in branivcu slovenskih pravic kot poslanec v Rimu. Prof. Martin Jevnikar slanca v Rimu. Prof. Martin Jevnikar se spominja stoletnice Josipa Murna-Aleksandrova. Isti posveča nekaj besed o pomembnih Slovencih in Slovenkah spričo 300 letnice (M. Paglavac), 200 letnice (M. Ahacelj), 150 letnice (A. Komel-pl. Sočeban) in 100 letnice (Peter Kozler). K temu je pridruženih še nekaj osmrtnice kulturnim delavcem, ki so lani umrli (M. Škarp, M. Jakopič, A. Bubnič, M. Bravničar, B. Vodušek, Elvira Kralj, Štefka Poličeva). Leopoldina Korišč je prispevala spomin na Simona Gregorčiča v okviru Šolskega doma v Gorici. Zorko Harej se je spomnil 100 letnice smrti skladatelja pesmi Buči, buči morje Adrijansko Antona Hajdriha, ki je deloval na Primorskem. Še več pogledov v preteklost Primor-

ske in Goriške nudi Koledar, npr.: tako se S. Martelanc spominja 10 letnice praških dogodkov (1968), petintridesetletnice odkritja Katynskih moritev, (1943), trideset let judovske poti „od krematorijev v domovino“ in bojev židov z Arabci za nje ohranitev. M. Zorn, župnik v Breginju, se spominja preganjanj pod fašisti, L. Mlakar piše o postanku (že v l. 1488), poružitvah in prenovitvah cerkve Matere Žalostne na Mirenskem gradu.

Poleg teh člankov je v Koledarju tudi kronika sedanje prosvetnega dela na Primorskem in Goriškem. Pa tudi nekaj znanstveno-prosvetnih sestavkov o zvezdah (K. Mučič), o kmetijstvu (E. Žerjal) in o institutih za mednarodno sociologijo (E. Susič).

Tudi pripovedništvo in poezija sta zastopani. Sem bi šteli lahko potopis Mirka Špacapana: Po 15-tih letih na obisku v Argentini, kjer opisuje porast mesta in delo slovenske kolonije od tedaj, ko se je izselil iz nje. Poudarja kulturno delo Slovencev (predvsem slovenske šolstvo, ki ga imenuje „slovenski čudež“), pevsko kulturo (Gallus), gospodarski razmah, tisk, časopisje, SKA..., ob čemer pripominja: „Res škoda, da matična Slovenija za to drugo domovino v Argentini noče nič vedeti in jo popolnoma ignorira. Saj prihajajo iz te tvornice naše besede v tujini na dan vrednote, mimo katerih ne bo mogel noben slovenski zgodovinar.“ Za to ugotovitev smo mu hvaležni. — Leposlovje predstavlja prosta prireditelj Tolstojevje črtice Kjer ljubezen, tam Bog. — Pravi izvorni lepo-

slovni prozi sta dve črtici: Tonček Curk tipično koledarska črtica Boj in zmaga o dekletu-materi, ki se zboji sramote in je na tem, da skoči pod vlak, pa jo reši usmiljena tujka, ko ji ponudi streho in prvo oskrbo. Lepo in pomembno črtico pa je napisal Vinko Beličič Dan pod murvami: po 30-tih letih obišče Monigo pri Trevisu, kjer je bil svoj čas v taborišču, in tam pod murvami bere bežne zapiske iz svojega taktarnega (1945) dnevnika. Ta črtica odtehta vse druge pripovedne doneske v publikaciji. — V poeziji pa so prispevali pesmi Ljubka Šorli s tremi dobrimi Tolminkimi soneti. Mirko Mazorja poje v gregorčičevski tradiciji refleksivne pesmi. Albert Miklavc je objavil največ pesmi (12), najboljše so tiste, ki se nanašajo na impresije na Krasu (Moje otroštvo, Jaz in gmajna) oz. soneti s kraškimi motivom (Luna v morju, Kraška njiva), ki pa že prehajajo v življenjsko refleksijo.

Koledarju je dodanih trideset strani bibliografskega seznama vseh knjig in člankov, kar jih je bilo objavljenih v 25 letih v izdajah Goriške Mohorjeve družbe. Prva polovica je bila objavljena že lani. Sestavil ga je knjižničar v Novi Gorici Marijan Breclj. Veliko in vestno delo, pa tudi potrebno za vsakega, ki se hoče podučiti, koliko gradiva leži v knjigah te ljudske založbe.

Karakteristika letošnjega Koledarja je: mnogo kratkih sestavkov, ki so jih napisali strokovnjaki, raznovrstnost v gradivu, aktualnost problematike za tržaško in goriško deželo, za nas pa informativni pogled lanskega dogajanja v tem zamejskem delu Slovenije.

PAVEL FAJDIGA

Še pred par dnevi smo bili z njim na uredniški seji našega tednika, kjer smo se razgovarjali o prihodnji številki lista, kdo bo kaj napisal in kje bo dotični članek tiskan in kako, in urednik Pavle je — kakor vedno — ponudil svojo snov in sprejel vdano nalogo, za kar smo ga prosili. Toda pri lomljenju zadnje številke je urednik prišel v zadrego: na prvi strani je zmanjkalo gradiva za 15 vrstic. Za toliko vrstic je Pavle napisal prekratko svoje anonimno poročilo o nameravanem izdajanju revije jugoslovanskih disidentov Praxis v — Londonu. Že je urednik v zadregi sklenil, da bo razbil tekst z razširitvijo razmakov med vrsticami in novimi podnaslovi in izročil stran v stroj, ki je že čakal nanjo, ko pride strahotna novica: Pavel Fajdiga je pred pol ure umrl! Kot da je rezerviral tistih petnajst vrstic za oznanilo svoje smrti, da smo jo lahko sporočili njegovim bravcem še tisti večer. Pa tudi nas je tako globoko prizadelo, da kaj več ne bi mogli napisati tisti hip ob tako nepričakovani izgubi našega dragega urednika, tovariša in odličnega javnega delavca v naši slovenski emigracijski skupnosti.

Naj se zato skušamo danes z več besedami spomniti našega zaslužnega pokojnika.

ŽIVLJENJE

Pavel Fajdiga se je rodil 7. oktobra 1. 1921, ter je torej umrl v 58. tem letu, v najzrelejši in najdelavnejši moški dobi. Oče Pavel je imel mizarsko podjetje in je delal tudi po Hrvaškem in pozneje v Ljubljani ter je umrl v Buenos Airesu v 72 letu starosti, 9. 12. 1964, mati Jelisava roj. Sirovica pa je bila Hrvatica ter je umrla 26. januarja t. l. pri svoji hčerki v Tucumanu, kjer je tudi pokopana. Pavel se je rodil v Zagrebu, toda v osnovno in srednjo šolo je hodil v Ljubljani na klasično gimnazijo, kjer je bil vsa leta med najboljšimi učenci. V dijaških letih je bil član dijaške KA, ki jo je vodil prof. Tomc. Na pravno fakulteto se je vpisal v Beogradu, ker so tam živeli njegovi starši. Mati je vodila beograjsko podružnico Jugoslovanske knjigarne iz Ljubljane, Pavel pa je tudi že 1. 1940 vstopil v beograjsko uredništvo Slovenca, kjer je delal ob vodstvu Joška Krošlja. V času Hitlerjevega napada je tam doživel zračni napad 6. aprila 1941.

Očeta so kmalu nato zaprli Nemci v koncentracijski tabor v Beogradu, mati in sestra pa sta se preselili v Ljubljano. Pavel je ostal v Beogradu, da bo v pomoč očetu, ki je bil v zaporu. Jugoslovanska knjigarne je zaprla podružnico v Beogradu. Pavel si je dobil prostor v nadškofijski palači dr. Ujčića in se ves posvečal — dobrodelnosti za slovenske begunce. Kakor vemo, je bilo do 7000 slovenskih prisilnih izseljencev izgnanih v Srbijo. Senator F. Smodej je v sporazumu z nadškofom dr. Ujčićem ustanovil Slovensko socialno pisarno v nadškofijski palači, ki naj skrbi za podporo izgnancem in za zvezo z domovino. Nešteto paketov je šlo skozi to pisarno, in tam so se oglašali kurirji iz Ljubljane, med katerimi so bili Jelka Špat, Marijan Kremžar, dr. Blatnik in drugi. Pisarna je delala noč in dan in je močno zaposlovala marljivega Pavla. Poleg tega pa je Pavel sodeloval tudi pri politični obveščevalni službi v sklopu Mihajlovičevih zvez s Slovenijo, ki so šle na eni strani tudi preko Smodeja, Savinška, Vrabra in drugih. Bila pa je izdana, ko so Nemci pri ujetem Mihajlovičevem kurirju dobili pismo, naslovljeno na Savinška. Nemci so aretirali Smodeja, Savinška in Vrabra in zadnja dva tudi ustrelili. Drugim pa niso pršli na sled. Seveda je bila ta postojanka uničena. Slov. Beograjčani so tudi pomagali pri prehajanju slovenskih ljudi v zdomstvo, tako npr. pisatelju dr. A. Novačanu, ki je poleti 1942 prešel mejo in preko Carigrada prispel v Palestino, kjer je potem zamislil svoj Peti evangelij. V takem delu za slovensko begunsko skupnost v Srbiji je prišlo l. 1943, ko so Nemci začeli pošiljati mlade ljudi na prisilno delo, ki pa so ga imenovali „prostovoljno“. Tako so Pavla poslali na delo v bivši francoski rudnik svinca Bor, kjer je moral delati pod zemljo od zjutraj do večera. Ko mu je dr. Ujčić sporočil, da so Nemci izpustili očeta iz lagerja, je Pavle pobegnil iz Bora. Toda policija ga je prišla in zopet vrnila v rudnik, kjer je bil do jeseni l. 1943, ko so nekatere skupine iz Beograda bile zamenjane z

novimi. Tako je Pavle potem v Beogradu doživel zračni napad zavezniških avijonov na Beograd za veliko noč 1. 1944. Kakor vemo, je za to bombardiranje, ki je terjalo stotine mrtvih, zaprosil zaveznik Tito, da bi se maščeval za izgon iz Srbije. (Vemo tudi, da je bilo v načrtu na prošnjo Tita tudi bombardiranje Ljubljane, kar je preprečil

vidno napredoval. Končno je dosegel visoko mesto v Royal InterOcean Lines in bil tajnik mednarodnih konferenc pomorskih družb. Zato je potoval večkrat na Japonsko, Severno Ameriko in drugam. Iz teh potov je prinesel zanimive podobe in jih kazal na naših prosvetnih večerih. Obenem pa je ta pota živahno opisal v podlistkih našega tednika, kjer

ke, ki jih je napisal anonimno v teh letih, bi bilo to lepa kolekcija pisanja.

Pa niso to samo časnikarska poročila brezosebno predelanega iz svetovnega časopisa, ki ga je redno vestno zasledoval, ampak je osebno razlaganje in komentiranje svetovnih dogodkov. Je v tem Pavle vreden naslednik Kuharjevega dela v nekdanjem Slovenscu. Mnogo pa jih je podpisal „PF“, ali drugače, pa ti pričajo o resnem publicistu z veliko razgledanostjo. Teh in takih pogledov na svetovno dogajanje, kakor jih je prinašala Svobodna Slovenija iz Fajdigovega peresa, bomo gotovo vsi najbolj pogrešali v listu.

Bil je tudi od leta 1949 član uredniškega odbora Koledarja in pozneje Zbornika Svobodne Slovenije, pri katerih je tudi sodeloval z odličnimi članki in razpravami. V letu 1966 je Svobodna Slovenija začela izdajati v španščini „Boletín informativo de Eslovenia Libre“. Pavel Fajdiga je prevzel uredništvo in urejal več števil. Zaradi finančnih težav je moral Boletín prenehati izhajati.

Pavel Fajdiga je bil tudi organizator v okviru Krščanske demokracije, ki je organsko nadaljevanje nekdanje Slovenske ljudske stranke iz dr. J. E. Krekove in Koroščeve tradicije. Bil je predsednik Poverjeništvu SLS za Argentino, kar se je očitavalo v organiziranju raznih idejno-socialnih tečajev, kjer je vedno sodeloval s predavanji. Postal je podpredsednik stranke in kot takemu je pripadal sektor za Južno Ameriko. L. 1973 pa ga je stranka poslala kot člana v Narodni odbor za Slovenijo, kjer je uveljavljal vso svojo široko razgledanost, zasledoval svetovni razvoj in sodeloval pri informiranju vplivnih osebnosti v svetu o slovenskem problemu.

ČLOVEK

Kot človek ni bil Pavel Fajdiga samo lep, visok moški, temveč tudi plemenit, srčno dober, in globoko veren. Bil je dober mož in vesten oče. Z Ireno roj. Zajec, doma iz Žirov (kateri so partizani ubili očeta in brata), si je ustanovil družino in ji zgradil lep dom v „slovenskem mestu“ v Castelarju. Zapustil je lepo družino: dva sinova — Pavleta in Jureta (Andrejček mu je pred leti umrl), in dve hčerki — Jelico in Ireno. Najstarejša Jelica je poročena z dr. Mihom Starihom. Naj omenim še to, da najstarejši sin Pavle končuje univerzo, je tudi urednik slovenske visokošolske revije Druga vrsta, kjer se uveljavlja kot pesnik in filozof. Obenem pa je uradnik v podjetju, ki je zaposleval tudi očeta.

Pavel je bil na videz zdrav in močan. Toda bolehal je na sru, Preživel je že dva napada. V sredo 4. t. m. po polnoči so ga napadle bolečine v rokah in prsih in je proti jutru, ko so ga odpeljali v bolnišnico, na poti tja umrl. Z jutrom je strahotna novica že zajela in užalostila vso slovensko skupnost. —

POGREB

Pokojnik je ležal na mrtvaškem odru v svojem domu v Castelarju. Lep, kakor da bi bil še v življenju. Blažen v smrti. Nenehno so ga obiskovali ljudje, čeprav je bil delaven dan. Med prvimi je prihitel predsednik N. O. za Slovenijo Miloš Stare z gospo. Proti večeru so ga kropili prijatelji. V imenu obeh borčevskih organizacij, sta mu Ivan Korošec in Slavko Urbančič položila čez krsto slovensko zastavo. Ljudje so pobožno molili rožni venec in se z molitvijo poslavljali od njega. Drugo jutro je bila sv. maša za pokojnega ob njegovi krsti, ki jo je opravil msgr. Anton Orehar in se je tudi poslovil od njega v lepem poslovljenem govoru.

V imenu najbližjih sosedov se je od rajnega poslovil pisatelj dr. Jože Krivec. S pristranskimi besedami se je spominjal prijateljskih srečanj in zaključil: „Spočij se po nemirnem življenju in pri Bogu se spomni tudi na našo nevrednost in nas priporoči za tisto zadnjo srečno pot! Dragi sosed Pavle: Bog s Teboj!“

Pogrebci pa so se spontano poslovili od njega z ubranim ljudskim

petjem, ki so ga zaključili s Hladnikovo Marija skoz življenje voditi srečno znaš. Že to, da so se pevci odločili za pesem z dvema zboroma, je znamenje, da jih je bilo mnogo, dasi je bil delaven dan, ko so moški na delu v svojih podjetjih. Z veliko vrsto avtomobilov so se pogrebi podali na pokopališče v Morón. Med njimi so bili vsi v Argentini živeči člani Narodnega odbora za Slovenijo: Poleg predsednika še dr. Tine Debeljak, Rudolf Smersu, Radivoj Rigler in Feliks Urankar, ki je zastopal tudi Slovensko demokratsko stranko.

Po molitvah msgr. Oreharja, se je od pokojnega poslovil predsednik Narodnega odbora za Slovenijo, predsednik SLS in tudi glavni urednik Svobodne Slovenije Miloš Stare, ki je v poslovljenem govoru povedal med drugimi sledeče misli:

Misli iz poslovljenega govora Miloša Stareta

„Jutri bo minilo 38 let, ko so 6. aprila na cvetno nedeljo bombniki Hitlerjeve Nemčije napadli Beograd, povzročili tisoče žrtve in veliko razdejavanje. Med žrtvami tega napada je bil tudi dr. Franc Kulovec, predsednik Slovenske ljudske stranke in tedanji predstavnik Slovencev v centralni vladi. Ko je začel letalski napad je iz svojega stanovanja na Dedinju hitel v zaklonišče. Že je dospel do vrat in je manjkal le trenutek, pa bi bil rešen. Toda prehitela ga je bomba, ki se je razletela v neposredni bližini in ga razmesarila.“

Mrličev in posameznih delov trupel je bilo toliko, da so jih pokopavali brez krst v skupne grobove. Da ne bi ta usoda zadela dr. Kulovca je prišel 19-letni slovenski akademik v spremstvu dveh duhovnikov. Poiskali so ostanke dr. Kulovečevega trupla. Mlad akademik — Pavel Fajdiga — je oskrbel krsto, v katero so položili ostanke trupla dr. Kulovca in črn križ, na katerega je napisal ime pokojnika. Oboje je nosil Pavle ob spremstvu obeh duhovnikov, dr. Janeza Jenka sedanega koprškega škofa in pok. Tomaža Ulage. Bil je svojevrsten pogreb. Ob zbrani molitvi so položili krsto v grob. Pavel je zasidil les križa v zemljo. Les je ostal tam, križ pa je Pavel vzel in ga nosil seboj vse življenje. Križ ga ni težil. Nasprotno! Dajal mu je moči, da je prevzel težko delo v rudnikih, preстал zapore in koncentracijska taborišča in vdano, z močno voljo prenašal udarce življenja. Križ ga je spremljal v begunstvo in preko morja v Argentino. Tudi na tej poti mu je dajal moči, da ni bilo težave, pred katero bi klonil ali omahnil. Dal mu je tudi moči, da je vztrajal v javnem delu še potem, ko mu je telo načenjalo bolezen. Dolga je bila pot, ko je nosil ta križ od tistega veličastno preprostega pokopa dr. Kulovca do tega groba, kamor smo sedaj položili Pavletovo telo in se poslavljamo od njega.“

Nato je Stare govoril o lepem značaju pokojnika, o njegovi globoki veri. Prikazal je, kako se je udeleževal več kot trideset let redno tedenskih uredniških sej Svobodne Slovenije, sestankov vodstva SLS, razgovorov članov Narodnega odbora in bežno pokazal na ogromno delo, ki ga je opravil v življenju.

Zaključil je Stare poslovljene besede takole: „Ni običaj, da bi ob grobu izrekli čestitke. Pa se mi zdi prav, da jih izrečem gospej Ireni, da je imela tako vzornega moža, in otrokom, da so sinovi in hčere tako dobrega očeta in velikega Slovenca, ki ga bo slovenski narod ohranil v trajnem spominu.“

Za njim sta se poslovila od njega v imenu Zedinjene Slovenije predsednik, Božo Stariha, v imenu Društva Pristava pa Fr. Pernišek. Še zadnjikrat se je pokazala slovenska zastava nad njegovim grobom. Družina in pogrebci so vrgli prst na njegovo krsto z željo, naj počiva v miru in v Bogu, na kar so grobarji zasuli grob, ki se je spremenil v cvetoči hriček rožnatih vrčev. Okrog dvajset jih je bilo: od družince žene in otrok, sestre in vnukov... od slovenskih organizacij: Narodnega odbora za Slovenijo, Slovenske ljudske stranke, Svobodne Slovenije, Pristave... pa še od ravnateljstva in osebja podjetja pa do klientov njegovih poslovnih zvez... Rože... rože... v slovo na rožno pot duše v cvetoči nebeški vrt... Toda še bolj bodo dehtele tiste rože, ki bodo dodane pokojnikovim dobrim delom, da bodo z njimi v njegovem imenu prosile zanj.

„svetovni popotnik“ dr. Andrej Kobal)

Junija 1944 sta morala oče in sin spet na obvezno delo v Nemčijo. Oče v Wiener Neustadt, Pavle pa v Goerincov tovarne v Linzu. Na Dunaju sta se poslovila. Pavle je pobegnil s tovarišem proti švicarski meji, ko je ponarédil na vozovnici končno postajo iz Linza v Lindau, da bi od tam preko švice prišel k zaveznikom. Zopet ga je dobila policija, ga vrnila v Salzburg, pa zopet poslala v Lindau. Tam je zastonj poskušal prekorčiti mejo v švico. Ni se mu posrečilo; spet ga je prišla policija in poslala v delovno taborišče v Kempten. Pa tudi od tam je septembra 1944 pobegnil ter se deloma peš deloma z vlakom napotil v — Ljubljano. Šel je preko Münchena, pa spet čez Tirolsko, pa preko Vel. Zvonarja in Spittala v Beljak; čez Gorenjsko in potem čez Toško čelo 26 sept. v — Ljubljano. Tam je takoj stopil v vrste protikomunističnih borcev, obenem pa v redakcijo Slovenca kot poročevalec. V Ljubljani je napovedoval prihod Tita preko Beograda, česar pa mu nihče ni verjel in je postalo zanj že nevarno. Toda ko je prišel ta usodni trenutek, se je umaknil za meje.

V BEGUNSTVU

Begunska leta je preživel v italijanskih taboriščih. V Trevizo, v Serviglianu, v Senigalliji. Takoj se je pridružil Jošku Krošlju in mu pomagal pri urejanju in prirejanju ciklostilnega časopisa Zedinjena Slovenija, katere leposlovni dodatek je bila tudi Krivčeva revija Svet in dom. Ko se je začel čas pripravljati na selitev v svet, je prišel v Rim, kjer je takoj prišel za delo v Slovenski socialni pisarni, obenem pa je bil tudi v službi pri IRO, zavezniški pisarni za vseljevanje. Tu je zopet delal za begunce, kakor prej v Srbiji, toda zdaj zase kot enega izmed njih. Tako je po IRO prišel v Argentino l. 1948.

V ARGENTINI

V Argentini je bil najprej zaposlen v knjigovodskem oddelku laboratorija „Geniol“. Zaradi znanja angleščine je kmalu dobil službo pri nizozemski pomorski družbi Holandesa Marítima kot uradnik, kjer je zaradi svojih zmožnosti

smo lahko brali o razmerah v Indiji, o novem Izraelu, o dvojnem obisku pri dr. Janežu v Tajvanu, ali pri pesniku V. Kosu v Tokyu itd. Imel je visok položaj v argentinskem in svetovnem poslovnem svetu, kar mu je ostrilo pogled na gospodarske probleme. To pa ga je vezalo tudi na socialno problematiko v svetu.

Pavle Fajdiga je začel študirati pravo na beograjski univerzi. Toda vojne razmere so mu pretrgale vseučiliški študij. Hotel je nadomestiti to pomanjkljivost. Vpisal se je na buenosairesko katoliško univerzo in se aktivno udeleževal na sovjetološki fakulteti, ki jo je vodil svetovno znani jurist te stroke ukrajinski učenjak prof. Bohdan Halajčuk. Pavle je bil njegov tajnik. Kot tak je tudi že on predaval na posameznih kurzih, ki jih je priredila fakulteta zunaj šolskega načrta. Toda preden je mogel končati fakulteto, je ta bila uknjena zaradi spremenjenih svetovnih konstelacij. Prof. Halajčuk je nato prevzel organizacijo — po nalogu ukrajinskega patriarha kardinala A. Slipeja — Ukrajinske katoliške humanistične fakultete imena papeža sv. Klimenta s sedežem v Rimu. Ne brez majhne zasluge svojega tajnika je prof. Halajčuk povabil za aktivno sodelovanje na fakulteti tudi slovenske znanstvenike, za kar bi jim dal kot v dopolnilo splošnih vednosti tudi slovenski oddelek. In zopet je bil Pavle njen tajnik, obenem pa tudi slušatelj. In tu je po opravljenih izpitih v štirih letih dobil licenciat ter tako tudi vidno dopolnil univerzitetni študij. Fakulteta deluje še sedaj po enajstih letih ustanovitve, pri kateri je sodeloval tudi pokojnik.

DELO V SLOVENSKI SKUPNOSTI

Vso svojo marljivost, delavnost in ljubezen pa je posvečal — poleg svoji družini — slovenski skupnosti v Buenos Airesu. Vse od početka je bil član Društva Slovencev ter tudi delovni sourednik Svobodne Slovenije. Tako je delo pri ljubljanskem Slovenscu organsko prehajalo v begunsko Zedinjeno Slovenijo in tu v Svobodno Slovenijo. 38 let časnikarskega dela je dalo odličnega zunanje-političnega in gospodarskega urednika ter socialno političnega organizatorja. Ko bi on podpisoval član-

NARODNI ODBOR ZA PRAVICE SLOVENCEV NA KOROŠKEM

Narodni odbor za Slovenijo kot ustanova pa tudi posamezni njegovi člani vztrajno zasledujejo razvoj boja Slovencev na Koroškem za njihove osnovne in narodne pravice. Nerazumljivo je stališče glavnih treh avstrijskih političnih strank, ko tako trdovratno vztrajajo v izvajanju skupnega načrta, da naj bi Slovenci na Koroškem končno prenehali narodnostno obstajati in se pod pritiskom asimilirati.

V prizadevanju, da podprejo boj koroških Slovencev, je posebno delaven član NO inž. Ladislav Bevc in njegov sin dr. Ladislav Bevc. Slednji je razne kongresnike v ZDA seznanil dokumentarno o problemih Slovencev na Koroškem in o krivicah, ki jih trpijo. Tudi tajnik NO dr. Urbanc vztrajno deluje za izboljšanje položaja Slovencev na Koroškem. O teh akcijah smo delno poročali tudi v Svobodni Sloveniji.

Predsednik NO Miloš Stare se je med drugim s posebnim dopisom januarja 1973 obrnil v imenu NO na avstrijskega kanclerja dr. Kreyskega in

ga opozoril na neizpolnjevanje člena 7 državne pogodbe iz leta 1955. V odgovoru je dr. Kreyski dejal, da bo vprašanje zadovoljivo rešeno v enem letu, kar pa se ni zgodilo.

V Washingtonu v ZDA posluje komisija za varnost in sodelovanje v Evropi. (United States Commission on Security and Cooperation in Europe). V marcu je bilo objavljeno, da bo ta komisija zasedala v začetku aprila t. l. NO je smatral za izredno važno, da bi bilo vključeno v dnevni red tega zasedanja tudi vprašanje narodnega obstoja koroških Slovencev. Zato je predsednik Miloš Stare v imenu Narodnega odbora za Slovenijo poslal 19. marca uglednemu predsedniku navedene komisije Dante B. Fascell-u obširno predstavko o zatiranju Slovencev na Koroškem s predlogom, da navedena komisija prouči trditve in dokumente v predstavi in podvzame potrebne korake.

Predsednik Miloš Stare je pooblastil dr. Vladislava Bevca da ga zastopa pred navedeno komisijo glede navedb, trditve in predlogov v predstavi.

Veliki teden v Rimu

MOČ OSEBNOSTI SEDANJEGA PAPEŽA

Veliki teden je gotovo najvažnejši dogodek v cerkvenem letu. V življenju vsakega kristjana ima velikonočno praznovanje svoj bistven pomen. Zato ni čudno, da se za to priliko iz vseh delov sveta odpravijo romarji, da dneve velikega tedna preživijo v Rimu, ki je središče krščanstva.

Ta pojav je opaziti v obsežni meri, odkar je moderna tehnika tako skrajšala razdalje. A letošnji prazniki bodo gotovo še posebej pritegnili pozornost sveta. Časnikarski dopisi že govore o rekordnem številu romarjev. Težko je pomisliti, da bi kdaj Rim doživel tak naval, kot ga prav te dni.

Ko so pričeli iskati vzrok temu, se je pogled vseh takoj obrnil na pojavo sedanjega papeža. Janez Pavel II, je v kratki dobi dosedanjega vladanja že prevzel srca vseh kristjanov. Njegov tako prisrčen nastop najde v trenutku

pot do človeka. Potovanje v Mehiko je pokazalo, kakšna je njega priljubljenost pri preprostih ljudeh. Okrožnica „Redemptor Hominis“ je naravnost očarala tiste, ki jim je pri srcu skrb za Cerkev in človeštvo. Jasna in odločna pozicija pa, ki jo zavzema, kadar gre za važne probleme Cerkve in človeštva, je odločilno vplivala na za držanje vernikov.

Ta velika noč bo prva, ko bo Poljak, papež Wojtyła v Rimu kot Kristusov naslednik obhajal najgloblje krščanske skrivnosti. Nepopisne množice ga bodo spremljale. In po modernih obveščevalnih sredstvih bodo z njim milijoni in milijoni vernikov. Moči papeževe osebnosti se ne more odreči niti svetovni tisk, sicer tako mrzel za izraze vere, ki te dni do natankosti sledi dogajanju. v Rimu. Tudi v tem je zaznati novo pomlad v Cerkvi.

JAMES CARTER, ameriški predsednik, je podvel vrsto ostrih ukrepov, da bi omejili energetske krize. Tako je napovedal pristoječo cenovno petroleju, ki ga proizvajajo ZDA in omejitve potrošnje.

V ITALIJI se ne morejo znebiti problema. Potem ko je znova padla Andreottijeva vlada, in je demokratski vodja prejel „začasen“ mandat, se se-

daj ne morejo zediniti glede datuma, kdaj naj bodo splošne volitve, ki naj bi državi dale nekoliko bolj stabilno

ČILSKA JAVNOST je kaj presenečena spričo poročil, ki govorijo o posojilu, ki bi ga čilska država dobila od sovjetrov. Posojilo naj bi čilu nakazala sovjetska banka, ki deluje v Parizu pod imenom Eurobank.

MEDNARODNI TEDEN

HUDI BOJI se odvijajo v Kampali, kjer se tanzanske čete bijejo z oddelki ugandskega diktatorja Idi Amina. Več mesecev trajajoča vojna se bliža koncu, a vprašanje je le še, kako bo čudaški in krvoločni Idi Amin rešil glavo iz zanke.

V NIKARAGUI so levičarski gverilci „sandinistične fronte“ znova napadli oddelke narodne straže. Ta je zvesta diktatorju Somozi, ki se trenutno nahaja v Združenih ameriških državah. Sandinisti so si nekje preskrbeli tudi artiljerijo, s katero še močneje ogrožajo vladne oddelke.

NOVE USMRTITVE so doživeli v Iranu. Sedaj so postrelili bivšega ministrskega predsednika Hoveya, dva generala in še bivšega poveljnika vojnega letalstva. Število obsojenih in usmrčenih vsak dan raste. Doklej še...

ZALOSTNE NOVICE nam vsak dan prinaša ta svet. Med poročili o usmrtnih moram zapisati tudi bivšega pakistanskega premierja. Ali Bhuto je bil končno, po vseh postopkih neuslišanih prošnji in odvrnjenih prizivov, obesen. Njegovi pristaši pa so začeli vrsto pouličnih manifestacij in spopadov s policijo.

NA JAPONSKEM so imeli volitve za 15 gubernij. Prepričljivo je zmagala vladna demoliberalna stranka, ki jo vodi ministrski predsednik Masayoshi Ohira.

JANEZ PAVEL II je vsem katoliškim duhovnikom po svetu priporočil, naj spoštujejo in ohranjajo duhovniški celibat „do smrti“, in ukazal škofom, naj pazijo, da se ta napotek izpolnjuje.

V ANGLIJI so pričeli volilno kampanjo za splošne volitve, ki bodo prihodnjega 3. maja. Laboristi upajo, da jim bo uspelo dobiti nov mandat za pet let, medtem ko konservativci upajo, da jim bo ponovno odprta pot do vlade.

IZRAELSKA VLADA je ostro protestirala, ker je Egipt obljubil pomoč Siriji. Spričo sedanjega delikatnega stanja na Bližnjem vzhodu, ko je že prišlo do sporazuma med Egiptom in Judi, je vsak še tako majhen nesporazum nekoliko nevaren.

EGIPT JE RATIFICIRAL MIROVNO POGODBO z Izraelom. Parlament ga je odobril s 329 glasovi proti trinajstim. Potreben pa je še ljudski referendum, ki naj bi politično odobril odločitev egiptovskega predsednika Sadata. Ministrski predsednik Mustafa Jalil je po odobritvi v parlamentu dejal: „Egiptovski narod je povedal svoje. Zdaj prosimo ostale arabske države, naj prouče svoja stališča. Čaka nas še trda borba za uveljavljanje mira.“

Tine Debeljak

(85)

to naše odkupljenje, njega gorivstanjenje, naše zveličanje.

Med knjigami in revijami

KNJIGE VERSKIH LJUDSKIH ZALOŽB ZA LETO 1979

V zdomstvu, v zamejstvu in tudi v domovini izhaja več ljudskih knjižnih založb, ki imajo vse več ali manj izvor v tradicionalnem izhajanju Mohorjevih knjig že od leta 1851 naprej — več kot stoletna tradicija! — in z istim namenom: izdajanje dobrih knjig, razumljivih tudi preprostem ljudstvu. Te izhajajo redno za novo leto, in zato je razumljivo, da je na prvem mestu tradicionalni „koledar“, ki ima v slovenski književnosti pod imenom „pratika“ tudi že dvestoletno tradicijo. Ta je naučil Slovence brati, jih izobraževati in jim utrjevati versko in narodno zavest, in je še današnjim rodovom nepogrešljiv vsakoletni knjižni dar družinam, ki hočejo biti versko krščanske, jezikovno slovenske in narodno državno zavedne tako doma kakor v svetu.

Med prvimi podobnimi koledarji je lani izšel v ZDA Ave Maria Koledar za leto 1979, o katerem smo že govorili in ga predstavili.

STOPINJE 1979

Pomursko pastoralno okrožje obsega vse ozemlje med Ljutomerom do Vidma ob Ščavnici (Sv. Jurij) pa celotno Prekmurje. Verjetno soroga duhovniki organizirali v tako „prliško“ skup-

nost zato, da nekoč izolirano od celotnega slovenskega ozemlja ločeno Prekmurje pritegnejo tesneje k slovenski pokrajinski skupnosti in vseslovenski celotnosti. To pastoralno Pomursko okrožje, ki ga predstavljajo Janez Gregor, Lojze Kozar in Franc Puncer, izdaja letno nekakšen koledar *Stopinje*, letos z letnico 1979 (str. 180), ki ga urejuje uredniški odbor: Pavel Berden, Lojze Kozar, Vinko Novak in Jože Smej. Tiska se v Murski Soboti v tiskarni Pomurski tisk.

V Koledarju se spominja najprej cerkveni poglavar katoliške Cerkve. Tokrat smrt papeža Pavla VI., potem izvolitev in smrt Janeza Pavla I. in nastop poljskega kardinala Karola Wojtyła — papeža Janeza Pavla II. —. Sledi 750-letnica mariborsko-lavantinske škofije in smrt mariborskega škofa dr. Držečnika (J. Smej).

V ta uvodni koledarski del spada še načelni članek S. Steinerja Krščanski pogled na prihodnost sveta in nabožna kolednica, ki je tokrat ena najstarejših pesmi, tiskanih v prekmurskem narečju v pesmaricah XVIII. st. s stoletno prejšnjo tradicijo — Velikonočna pesem: Kristuš je gori vstal, in kateri so verzji:

ružna njega smert beše

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Meseca marca je draginja v Argentini narasla za 7,7 odstotkov. Tako se ponavlja pojav zadnjih mesecev, ko je inflacija nekoliko stabilizirana, potem ko je meseca januarja bila dvoštevilična. Nov porast cen je treba previdno analizirati, ne da bi zapadli obupu, niti prevelikim upom na skorajšnje izboljšanje argentinskega gospodarstva.

Po svoje predstavlja gori omenjena številka vsaj delen uspeh za vladno gospodarsko ekipo. Uspelo jim je nekoliko zavrti inflacijo, ki jim je lansko leto, proti računom, popolnoma podivjala. Napor ekonomskega ministrstva se trenutno osredotoča v dve točki. Prva je ustavitev inflacije. In čeprav so hoteli in se trudili, da bi bila podražitev v marcu še manjša, jim je pripisati uspeh, kajti mnogi so napovedali, da bo večja. Sedaj se bo neznanka znova premostila za mesec dni, in to je pravzaprav, kar trenutno gospodarski minister hoče. Skušnja pridobiti na času, da medtem pridejo do izraza uspehi na drugi fronti, ki gospodarstvenike skrbi: industrijska reaktivacija.

Za nikogar ni neznanka, da je na splošno proizvodnja v državi precej padla. To je naravna posledica majhne kupne moči plač, zlasti delavskih, (da o državnih uslužbenih sploh ne govorimo). Sedaj je minister prav te dni izrazil, da se že pozna delni razmah proizvodne strukture. Industrija si je nekoliko opomogla, in to je odločilen trenutek, ko se bo vsaj nekoliko pričelo poznati splošno izboljšanje položaja.

Seveda ta problem ne skrbi le delavske množice. Skrbi tudi vlado, in sicer na najvišji ravni. Zato je za velikonočni ponedeljek, 16. t. m. napovedano važno zasedanje, katerega se bodo udeležili predsednik general Videla, gosp. min. dr. Martínez de Hoz, pa ministri za delo general Reston. O tem sestanku je bilo toliko govorjenja in ugibanja, da je vlada podala uradno izjavo, da gre le za „reunión de trabajo“ (delovno sejo). Govorilo se je namreč o vseh mogočih odtenkih, in ni manjkalo opazovalca, ki je govoril o ultimatumu, ali pa enostavno o zamenjavi vodje gospodarske ekipe.

Vendar vlado resno skrbi sedanji položaj, zlasti še, ker se znova in znova pojavljajo delavske stavke. Mnogi analisti, tudi v vladnih krogih, menijo, da številne teh stavk povzročajo levičarski elementi. Kajti značilno je, da večina teh stavk prične mimo ali preko sindikalnih delegatov. Ti stavko načeljujejo šele potem, ko je že nastala, in seveda iz naravnega razloga, da ne

ADOLFO SUAREZ, španski ministrski predsednik, je sestavljal novo vlado. Najvažnejše novosti so, da je mesto obrambnega ministra zasedel civilist Agustín Rodríguez Sahagún. Tudi je narasla moč socialdemokratov v vladi.

Berdena in — pesnika V. Kosa S. J. iz Murske Sobotice. Zgodovinski članki so še: 300-letnica cerkve v Cezanjevih (A. Korbun) in: 450-letnica kapucinskega reda (p. B. Polanski). Načelna članka sta še: V. Dermota: Spor rodov (problem očetov in sinov) ter Versko poslanstvo družine (p. G. Recek). Nato sledi resnično pravi koledarski del: kronika, pod naslovom Važnejši dogodki v pomurskih župnijah. Osmrtice: I. Maučecu, J. Hozjanu; jubileji (70-letnica Kolena); razgovor s slikarjem Ivanom Kosom (stricem pesnika V. Kosa SJ) itd. Spominjajo se: ekumenske katoliške maše v protestantski cerkvi v Murski Soboti, romanja bolnikov v Lurd, itd.

Tudi leposlovje je zastopano. V prozi ni nobene večje novelice, kakor večšil, le majhne črtice in utrinjki, ki so le nekateri dobri. Recimo neimenovane misijonarke iz Indije: Spomin na obisk v Ljubljani. Tudi Kozarjev Izpit, posvečen dr. Sušniku. Literarni prijem ima tudi njegov začetek. Puncarjev Iz nenapisanega dnevnika, doživetje iz taborišča iz Haunstette na l. 1943, je bolj dokument, kakor literarna stvaritev. Mama, kje so naši (Berden) skuša biti realističen izsek iz sodobnega življenja, a nima literarne poante. V prejškem narečju napisani Spomini plivančevega kočijaška Marka so ostali na gladini anekdot. Tudi poezija tega almanaha se ne dvigne v nadpovprečnost. Nekateri delajo vtis talentiranega začetnika (Jani Jakob), pa se morda motim, šešerkova Pokrivača

bi izgubili svojega vpliva nad delavstvom. Značilno je tudi, da pojav ni izključno v določenih predelih, temveč se pojavlja istočasno v vseh ključnih delih države. Vladi je doslej uspelo, da je te pojave kontrolirala. Tako je preprečila skoraj početo stavko železničarjev. Rešitev, vsaj delno, so našli v primeru tovarne Alpargatas. Vendar vprašanje je, koliko časa bo možno zavirati vrenje, ki na en ali drug način raste na moči med delavstvom.

Ni govora o spremembi gospodarske politike. Edina sprememba bi bila možna za ceno krepkega posega, ki bi brezposelnost zvišal na 15 odstotkov (danes 1,5% ena najnižjih na svetu); med tem bi na ceno šlo tudi kakih 500.000 državnih uslužbenecov. To bi bilo možno v prvi fazi vlade, ko je bila njena moč druge narave. Danes pa, ko se istočasno skuša izvesti politično odprtje, je tak poseg nemogoč; da ne govorimo o umestnosti in moralni plati takega ukrepa.

Ko že govorimo o političnem odprtju, je treba še zapisati, da je vlada pričela novo ofenzivo na političnem polju. Vedno pogostejši so stiki med vladnimi osebnostmi in določenimi predstavniki političnih struj. Mnogim so ponudili tudi mesta v argentinski diplomatski službi. Najvidnejši primer je dr. Martínez Rajmonda, vodja demoprogresistov, ki da je sprejel imenovanje poslanika v važni evropski prestolnici. Tisti pa, ki nočejo v okrilje vlade, poudarjajo svoje delo v opoziciji.

Tako ali drugače je zadnje obdobje posta, neposredno pred Veliko nočjo, privedlo neko pomlad v politične formacije. Kar vrstijo se dokumenti, sestanki in napore za zedinjenje teh formacij. To bomo lažje razumeli, če znova zapišemo, da je trenutno kakih pet skupin socialistov, štiri demokratske; radikali, ki so se že trikrat ločili, imajo v vsakem izmed teh delov več notranjih struj, ki so nepokorne partiskemu vodstvu. Možno je pričakovati kak skupen nastop, skupne zahteve. A kaj težko je, da bi te stranke, čeprav zedinjene, mogle predložiti narodu kak resen program, kako učinkovito rešitev iz današnjih težav. Argentinske politične formacije ne le, da niso zrele za demokracijo, temveč so popolnoma nezmožne v dogledni dobi prevzeti vodstvo države.

Tega se zavedajo stranke same. Zato niti ne zahtevajo volitev ali česa podobnega. Zahtevajo le, da v vladnem načrtu političnega odprtja, ne bi izpuštili mesta, ki si ga stranke pripisujejo. Zaveda se pa tega tudi vlada, ki se v političnem oziru nič ne muja in nima v načrtu predaje oblasti v kratki dobi. Kolikšna bo sedanja doba? Kdaj in kakšen bo prvi demokratični korak? Kdaj bo proces demokratizacije dokončno izpeljan? Vrsta vprašanj, ki jim danes še nihče ne ve točnega odgovora. Niti vlada sama.

(v narečju) je vodnikovsko posrečena, Stanko Koštrac ima spretno grajenje filozofske sonete, Beredenov pogled z ljubljanskega gradu je dobra miselna pesem, retorično govorniško vprašanje, dočim je šoferji pridigarstva „prigliha“ z dobro končno poanto. Najboljša je vsekakor Srebrna maša v Beltincih (Š. S.). Najbolj zanimiva pa Goričanca Vida v prekmursčini napisana pesem Vuzen, zaradi jezikovne in snovne folklore ter tudi močnega opisa.

Vsekakor, leposlovje ne predstavlja največje moči tega pomurskega almanaha. Nejša moč je v zgodovinskih člankih prekmurske lokalne zgodovine, s katero se približuje takim publikacijam, ki nabirajo zanimive zgodovinske paberke iz svojega okolja, pa tudi resne arhivalne znanstveno napisane razpravice, ki imajo trajno vrednost.

Dva taka zgodovinska podatka v tej publikaciji sta se mi vtisnila v spomin: Preprosti prekmurski kmečki sin Jurij Dobronoki, rojen l. 1588. Postal je jezuit in bil desna roka primasa in kardinala Petra Pazmanja ter palatina Mikoša Esterhazija pri verski obnovi Madžarske. Po kardinalovi smrti (1637) se je sam cesar Ferdinand III. prizadeval, da bi Dobronoki postal Pazmanjev naslednik kot nadškof in primas Madžarske. Toda Dobronoki se je tem častem odpovedal.

Lepo in na lepem papirju tiskane Stopinje 1979 nosijo na naslovni strani v barvanem posnetku sliko Ivana Kosa, naslovljeno Zadovoljna skromnost Slovenskih gorc.

DR. PETER URBANČ

Gospodarstvo Socialistične republike Slovenije v letu 1978

Toronto, februar 1979

Že preko sto let, in v Sloveniji že od revolucije naprej, objublajo komunisti narodu v svetovnem merilu, če že ne raja na zemlji, pa vsaj neprimerno boljše življenjsko raven kot pod kakim drugim političnim in gospodarskim sistemom. Da ustvari tako idealno stanje na zemlji, je partija potrebovala soglasje naroda in popolno pokorščino tako na političnem kakor tudi na gospodarskem polju. Kot vemo, je zašla naša domovina leta 1945 tako daleč, da je narod hočeš nočeš sprejel vse še tako radikalne in premnogokrat nesmiselne gospodarske ukrepe. Slovenske sive, brezoblične mase so se po maju 1945 predale partiji, če že ne z navdušenjem, vsaj brez vsakega upora. Spomin je bil še vse presvež! Danes se našim rojakom doma niti ne dozdeva več čudno, da morajo pod kaznijo ND (novih dinarjev) 100 do 300 izobesiti partijsko zastavo na državne dneve, tudi ne, da so morali hoditi v manifestacijah masovno, takorekoč brez izjeme vsi, in to od otrok do delavcev iz sleherne tovarne, kadar so častili npr. Josipa Stalina, Naserja iz Egipta, rajnega abesinskega cesarja Haile Selasija in danes že propadajočega „očeta“ I. Amina iz Ugande, pa še „očeta naroda“ iz Severne Koreje. Rojaki niti ne pomislijo več, kako so moralno posiljeni z delegatskim sistemom, ko partija samovoljno določi kandidate v občinski, republiški in federalni svet.

PRIMERJAVA CEN

Poglejmo, če je narod to svojo prisiljeno odpoved demokratskemu razvoju vsaj do neke mere lahko izenačil z boljšim gospodarskim položajem:

29. novembra 1978 je v Sloveniji veljal 1 kg sladkorja ND 13.60, 1 liter mleka ND 4.70, 1 kg riža ND 19.16, 1 kg surovega masla ND 76.—, 1 kg bele moke ND 8.10, 1 kg teletine ND 100.—, 1 kg govedine ND 80.—, 1 kg krompirja ND 4.70, 1 kg solate ND 12.—, 1 kg navadnega kruha ND 6.— in 1/4 kg surove kave ND 55.—.

Gornja skromna košara hrane velja tedaj v Sloveniji ND 379.26. Enaka količina in vrsta hrane stane npr. v Kanadi kan. dol. 28.55 in v Nemčiji DM 81.— (1 ND = ca. 60 pesov, 1 kanadski dolar = 1.018 pesov, 1 nemška marka = 620 pesov). Če primerjamo povprečne mesečne plače v industriji konec leta 1978, je moral dati potrošnik v SR Sloveniji od mesečne plače ND 5.000.— za gornjo košaro 7.58%, v Kanadi od mesečne plače kan. dol. 1.170.— za isto košaro 2.01% in v Nemčiji od mesečne plače DM 1.300.— za enako količino hrane 6.24%.

Lansko leto sem srečal obiskovalca iz SRS v tukajšnjem letovišču. Pogovor je nanesel na življenjske razmere v Sloveniji s primerjavami v Kanadi. Bil je to navaden delavec iz neke tovarne

blizu Vrhnike. Povprašal sem ga pol za šalo pol zares: „No, za vas v socializmu, kaj je za delavca važnejše, za čim bolj stremite: za pravilno urejenimi društvenimi odnosi — kar bi v vašem primeru bilo solastništvo in soupravljanje tovarne — ali za realno plačo, ne glede na to, kdo je lastnik?“ Oba sva se krepka zasmejala, ko je brez pomišljanja dejal: „Ja, veste gospod, plača je pa le bolj važna!“ Če bi imel gornje številke pri roki, bi slovenski narod verjetno izgubil še enega emigranta.

Primerjajmo še par cen in ne pozabimo na višino plač v posameznih državah: Električni tok (kombiniran ponednevi-ponoči) 1 Kw v SRS ND 0.93, v Nemčiji ND 0.90 in v Kanadi ND 0.80; liter bencina v SRS ND 7.20, v Nemčiji ND 9.80, v Kanadi ND 3.80; tramvaj v SRS ND 3.—, v Nemčiji ND 14.—, v Kanadi ND 6.50. Za avtomobile veljajo približno v vseh treh omenjenih državah enake cene, če gre za vozove za družinsko uporabo.

Kar zadeva avtomobile, je zanimivo, da se zadnjih osem mesecev v Jugoslaviji skoraj ne more dobiti novega avtomobila za dinarje. Kadar objavijo sprejemanje naročil za avtomobile jugoslovanske produkcije, se ljudje nastavijo 12 ur prej pred trgovino, da se vpišejo, ne da bi vedeli, kakšno ceno bo imel voz, ko jim bo izročen čez leto ali dve. Na trgu starih avtomobilov se v Jugoslaviji pojavlja sedaj paradoks, da je cena starih avtomobilov višja od uradne cene novih. Pomeni to povratek na slabše?

Stanovanja: zadevne razmere se v SRS slabšajo, ker je očitno premalo gradnje. Za izseljenca, ki bi se recimo hotel vrniti domov, je v začetku problem stanovanja skoro nerešljiv, če ni velik bogataš. Stanovanja iz socialističnega sektorja ne bo dobil, ker je takih stanovanj še za partije in za tovarnarno nujno potrebne strokovnjake premalo. Preostane še prosti trg, kjer znaša najemnina za garsonjero 20 do 30 m² od 250.000 starih dinarjev navzgor, ali pa nakup stanovanja oziroma hiše, za katere veljajo višje cene kot marsikje na zahodu. Povprečno se plačuje za gradnjo lastnega stanovanja po dve mesečni plači za 1m² zazidane površine!

STANOVANJSKE RAZMERE

Iz jugoslovanske statistike povzeman zanimiv podatek za leto 1976 (na žalost za leto 1978 tega podatka še ni), iz katere je razvidno, da sicer Jugoslovani prekašajo druge vzhodne države kar zadeva gradnje stanovanj, a zastojajo še vedno po kako leto za zahodnimi. Po tem viru je bilo v socialističnem sektorju grajenih 60.921 stanovanj, v privatnem sektorju 89.014, skupaj 149.935. Po družbenem merilu odpade torej na družbeni sektor 40.65%

stanovanj. Stanovanja iz družbenega sektorja so bila po vsej SFRJ povprečno 58 m² velika, v privatnem 69.50 m².

Primerjajmo SRS na tem področju za isto leto: V socialističnem sektorju je Slovenija zgradila 8.536 stanovanj, povprečno po 55 m², dočim jih je privatni sektor zgradil 5.929 po 90.90 m². Skupaj v SRS 14.465, od tega 59% v družbenem sektorju. Pozornost zbuja dejstvo, da se je v Sloveniji gradilo precej več stanovanj v družbenem sektorju, in to manjših, dočim se jih je v SRS gradilo sicer precej manj v privatnem sektorju kot je povprečje za vso državo, a precej večja. To kaže na veliko socialno razliko, ki se je začela pojavljati v Sloveniji, kjer so privatna stanovanja skoraj še enkrat večja kot družbena.

V letu 1976 je prišlo v vsej državi 3.7 oseb na stanovanje, v Sloveniji in Hrvaški 3.3 osebe, v Vojvodini celo 3.1 in v Srbiji 3.4 osebe.

ZUNANJA TRGOVINA

Izvoz: V SFRJ je leta 1977 dosegel izvoz višino U\$S 4.772 milijonov, kar je pokrilo komaj 53% uvoza. Za Slovenijo je navedenih 855 milijonov izvoza, ki je pokrill 59% uvoza, dočim so Hrvaški pokrill z izvozom tudi samo 61%. V glavnem je torej cela država in vse republike v težkem položaju kar zadeva zunanjo plačilno bilanco. Razliko so pač krill s turizmom, z nakazili izseljencev in končno s posojili. V bodoče bo težko kaj zboljšati. Izseljenci se bodo spreminili v stalne naseljence, saj so zadnja leta večinoma že pritegnili k sebi svoje družinske člane, predvsem žene in otroke — in izseljenske devize bodo usahnile. Negotova postaja tudi postavka posojil; dosegla je že nevarno višino in bo treba misliti na vračanje. Druge vzhodne države so glede deviz v še slabšem položaju, iz česar se lahko sklepa, da si želi vzhod čim več nereda in inflacije na zahodu. Tako bi dolgovi pač manj težili ali bili celo pozabljeni.

ZAPOSLENOST

Konec leta 1977 je bilo v Jugoslaviji 21.767.000 prebivavcev, od tega v SRS 1.806.000, to je 8.29% od celotnega prebivavstva v SFRJ. Statistični urad SFRJ navaja za 1978 silno zanimiv in zgovoren podatek, zakaj doseže SR Slovenija 16.20% nacionalnega dohodka:

Število razpoložljivih delavcev na 1000 prebivavcev v letu 1977: SFRJ 368, Hrvaška 421, Srbija-ožja 348, Srbija-Kosovo 194, Črna Gora 316, Slovenija 631.

Brezposelnih je bilo leta 1977 v SFRJ 706.000, od tega na Hrvaškem 89.000, v Srbiji-ožji 24.000 in v Sloveniji 12.000. Slovensko izseljenstvo v zahodni Evropi, za katerega doma vedno poudarjajo, da ne gre več za izseljence starega

kova, temveč le za moderno razdelitev dela, češ, to so sezonci, ki se bodo vrnili — se v resnici polagoma a nezadržno spreminjajo v stalno emigracijo. Razlika med emigracijama za časov stare Avstrije in prve Jugoslavije ter sedanjo jugoslovansko je samo ta, da sedanji režim kljub temu, da je kriv tem izselitvam, zahteva celo v inozemstvu od delavcev neko „lojalnost“ in hvale režimu. Vsekakor je silno žalostno, da smo zopet izgubili v domovini skoraj 100.000 najboljših.

SFRJ in Slovenija sta izgubili še posebej celo vrsto sposobnih strokovnjakov, kar je pred kratkim celo sam J. Broz Tito priznal, češ, da niso bili doma dovolj plačani. Razlog seveda ne tiči samo v plačah. Iskati ga je v sistemu, ki od leta 1945 potavlja na prva in odločilna mesta partijske elemente, kateri dejansko v podjetjih odločajo, a ko pride do poloma, pade odgovornost na nepartijske strokovnjake. Le-ti so se v preminogih letih takega postopka naveličali in se izselili. Naša domovina je v letu 1978 še vedno nekje v nerealni gospodarski poziciji med socializmom, kolektivizmom in direktivizmom s strani centrale, in po drugi strani s prostim trgom in privatnikom. Ljudje si pomagajo kakor morejo in izkoriščajo socialistični sektor kolikor morejo. Zna na je med ljudstvom krilatica: „Ne morete me tako malo plačati, kolikor lahko jaz malo delam!“ V tej krilatici je vsa resnica in je seveda voditi tovarne v takem vzdušju Sizičovo delo.

Kom. partija, ki je prav natihem opustila že toliko socialističnih principov, ne upa iz preminogih vzrokov aplicirati plačanja po učinku: bojijo se prevelikih razlik, ki bi nastale. Tako pač vse skupaj počasi rine naprej brez vsakega poleta, dokler ne bo prišel trenutek za kako masivno intervencijo.

UVEDI RADIKALEN SOCIALIZEM, IN DRŽAVO BOŠ V NEKAJ LETIH SPREMENIL V BERAČA

Teško je razumeti, zakaj spričo neizbežnega poloma takega gospodarstva na dolgo dobo današnji oblastniki ne ukrepejo potrebnega in dajo privatniku več svobode. S tem bi dvignili rojake in posredno tudi državo iz že kronične revščine in problemov. Hegemonija Moskve in Kitajske je končno tudi po za slugi SFRJ toliko oslabiljena, da bi malo bolj pogumni koraki v smeri osvoboditve človeka od psevd-socializma in komunizma bili več kot na mestu. Ljudje zahtevajo današnjemu času primerne življenje. Zato bi morali oblastniki uvideti, da se v tej zadevi ne more odlašati, sicer jih bodo dogodki prehiteli. Ni mogoče, da bi odgovorni v SFRJ in SRS po tridesetih in več letih ne sprevideli, da je socializem samo v teoriji zelo pravičen, ne pa v praksi. Vse to je privedlo maso ljudi, ki noče ali ne zna gledati stvari malo globlje, v

naročje diktatur, povezanih z vsakim socializmom in kolektivizmom.

Toda danes, po 60 letih boljševiskega udara v SSSR, po 35 letih obstoja Vzhodnega bloka ter po 20 letih socializma po nekaterih azijskih in afriških državah, je na dlani: Uvedi radikalen socializem, in državo boš v nekaj letih spremenil v berača, ki samo še išče posojil in solidarnosti. Primeri so tudi preprostemu človeku jasni:

Primerjaj: Zahodno Nemčijo z Vzhodno, katera se je ogradila z zidom, da ljudje ne morejo zbežati in prodaja za desetine milijonov politične ujetnike Zahodni Nemčiji;

Poljsko z njenimi strašnimi gospodarskimi problemi, z dolgimi vrstami pred trgovinami od petih jutraj za kos mesa;

ves Vzhodni blok s prepovedjo potovanja državljanov v inozemstvo, čeravno je bilo objavljeno, da npr. Madžari sedaj ne bodo več rabili vizuma za potovanje v Avstrijo, temveč samo potni list in „mimogrede“ še posebno dovoljenje za potovanje. Le koga hočejo s tako formulacijo prostosti potovanja še varati?;

Vietnam, Kambodžo, Laos, Kitajsko, Etiopijo, Gvinejo, Mozambique in sedaj celo Zambijo, kjer države gospodarsko zaostajajo kljub milijonskim žrtvam za uspeh revolucije.

Vse omenjene države, ki so uvedle socializem (beri:komunizem) zgubljajo na veljavi, življenjska raven se ne dviga, kakor bi morala, ali celo pada. Pošteni in spretni ljudje nujno gledajo, kako bi tako državo zapustili. Kar ostaja tam, je privilegirani partijski razred, ki ne zna ustvarjati novih dobrin v primernih količinah, in pa siva masa ljudi, ki pač koraka dokler more in dokler ne najde drugega izhoda.

SLABI IZGLEDI ZA BODOČNOST

Od Vzhodnega bloka je z izjemo Madžarske SFRJ še najboljša. Očividci mi pravijo, da je na Madžarskem znal režim še boljše kot pri nas kombinirati privatno iniciativo z družbenim sektorjem. Verjetno zato, ker ima tam privatnik večje zaupanje, da ga bodo pustili pri miru, dočim se v SFRJ preminogokrat dogaja, da privatnik sicer dobi nakazanih nekaj možnosti uveljavljanja, kar pa je potem nenadoma preklicano. Takega postopka so se ljudje doma naveličali, ker se stalno ponavlja. Zato ni pravega in solidnega razvoja v privatnem sektorju.

Bliznja bodočnost na gospodarskem polju ne kaže biti dobra za SFRJ. Njen naslon na Skupni evropski trg, ki smo ga opazovali, je ustavljen vsaj za nekaj časa, dokler se Nemci, nerazpoloženi proti Jugoslaviji zaradi izpusta štirih nemških teroristov, ne potolažijo. Gospodarske koristi, ki jih je Jugoslavija znala silno spretno dobiti na zahodu, so vedno manjše. Verjetno bodo povsem izginile v trenutku resnice, ki se bliža s Titovim odhodom iz politične pozornice. Tedaj se bo morala SFRJ ob prvi težavi odločiti bodisi nazaj v sovjetski objem, ali za nadaljevanje (Nad. na 6. str.)

TONE MIZERIT

Čokoladni pirh

„Spominjaj se človek...“

Jutro se je komaj prebujalo, ko je Peter že natihom vstal. Ni hotel buditi žene, ne otroka. Svež zrak, ko se je sprehajal po hotelskem vrtu, ga je spomnil, da je daleč od Buenos Airesa, nekje med kordobskimi hribi. Nalašč je iskal malo samote, kajti na pepelnici dan je želel premisliti, kako kaj ta post...

Proti večeru so vsi trije šli v vaško cerkev. A obred pepelnika je za presenetil. Ta dan duhovnik ni izgovarjal tiste stare, večne: „Spominjaj se človek...“ temveč nov izrek: „Spreobri se, in veruj v evangelij.“ In besede so mu segle globoko v dušo, prav v dno, v skriti kotiček, kamor sta le Bog in on sam vedela za pot.

* * *

Precej let je preteklo od tistega dne, a vsako pepelnico sredo je Peter poleg duhovnikovih besed „Spominjaj se človek...“ slišal še drug glas, ki mu je šepetal v dušo: „Spreobri se... Veruj...“ Tako tudi to leto, ko je v veliki baziliki sredi Buenos Airesa prisostvoval pobožnemu obredu. In glas ga je spremljal ves ta post. In ga je po-

četrtak, da bi lahko šli k obredom, je vendar neko religiozno vzdušje našlo svoj prostor v razburkanem uradu.

„Si gledal sinoči apostolska dela...“ Seveda. Televizija ni mogla izostati pri slavnostih velikega tedna, in je že od ponedeljka eden od kanalov vsak dan kazal religiozno serijo.

Tako je prišla sredo. In z njo katastrofa. Dela je bilo mnogo več, kot so računali, in nevarnost je bila, da bo prosti četrtak šel po vodi. Tedaj je Peter e nastavno odločil:

„Danes bomo vsi delali dve uri dalj. Ker pa dela kljub temu ne bomo mogli skoncirati, bodo jutri prišli Jože, Klavdij, Lojze in Mario. Z ostalimi se vidimo v ponedeljek.“

Nihče ni ugovarjal. Tisti, ki so se rešili četrtkovnega dela, so bili tako ali tako zadovoljni. Prizadeta četvorica pa je le kazala kisel obraz. Peter se je že povsem vdal v misel, da je zaman hiteti.

Zatopljen je bil v svoje delo, ko je slišal, da ga je nekdo poklical.

„Gospod...“ Glas je bil kot človeka, ki bo nekaj prosil, pa si ne upa.

„Da.“ Obrnil se je, in zagledal Jurta.

„Hotel bi govoriti z vami zaradi jutrišnjega dne.“

Peter si ni bil takoj na jasnem, kaj bi moglo biti: „Saj je vse v redu. Tebi ni treba priti.“

„Veste kaj... Jaz...“ Ni si upal izreči prošnje.

„No, kar daj. Povej, kaj hočeš.“

„Bi lahko prišel jutri na delo?“... * * *

V četrtak so pohteli. Opoldne je bilo najnujnejše opravljeno in hitro so se vsi poslavljali.

„Pa veselo praznike...“; „Veselo Veliko noč.“

„Jure!“

Vsi so bili že odšli. Tedaj se je po ba počasi približal.

„Sedi. Včeraj si mi obljubil, da mi razložiš, zakaj si danes hotel priti na delo.“

Udobno je sedel v naslonjač in kot sodnik strogo gledal na fanta. Pa se mu je obraz kmalu spremenil. Pred njim se je odprl čuden svet, zapleten in skoraj nerazumljiv, ki ga je globoko presunil. Jure je bil sin popolnoma brezbožne družine. Ne le, da ga niso vzgajali v verskem duhu. Oče, zagrizen in zagrenjen, Bog si ga vadi zaradi katere zgodbe iz preteklosti, je strogo pazil, da sin ne bi zahajal v versko družbo, še manj v cerkev.

„Nekoč mi je prišla v roke, prav slučajno, knjiga o Jezusovem življenju. Tedaj se mi je odprl nov svet. A tudi nov pekel. Knjigo mi je oče sežgal. In odtlej morem le na skrivaj, zunaj doma, najti kaj časa da se podučim o veri. Vem, da to ne bo večno.“

A čakati moram, da bom polnoleten, da oče ne bo imel pravice zabranjevati mi vere.“

„Letos je prva velika noč, odkar sem spoznal Njega“, se je glas tresel Juretu. „Vem, da k obredom petka in sobote ne bom mogel iti. A rad bi vsaj danes šel. Oče ve, da sem na delu, in zato nič ne sumi. Še zadovoljen je, da na tak dan delam. Jaz pa bom lahko šel k zgodnjim svečanostim. Vsaj danes... Da, vsaj danes...“

Poslavljala sta se. Petra je stiskalo v grlu. Ločila sta se na oglu avenije, ko je zavil proti vhodu podzemne, medtem, ko je Jure nadaljeval pot proti cerkvi svetega Ignacija.

„Čeprav bo morda grenka. Da bi bila tvoja Velika noč milosti polna...“

„Hvala, gospod. Pa to... za vas.“ Peter je ostal sam sredi pločnika. Majhen zavojček mu je težil roko. Nerodno zavil, mu je v dlani trepetal čokoladni pirh.

* * *

Vsak narod ima svoje navade. Peter si je mnogokrat želel, da bi kje na vasi, sredi slovenskih hribov ali gričev mogel sekati pirhe. A letos je med živžavom malih, poln novega doživljanja, veselo vzel v roke majhen čokoladni pirh in ga z zamahom razbil ob mizi. Smeh se je razlegel, in otroci so hitro planili po koscih, ter jih tlačili v usta. Petru pa je bilo toplo pri srcu.

O komunizmu so napisane debele knjige. Komunistični in nekomunistični pisci razpravljajo o komunizmu z različnih vidikov. Ker je doktrina, ki hoče popolnoma spremeniti naravo posameznika in družbe, je o njej v odmerjenem prostoru in času nemogoče razmišljati do vseh podrobnosti. Zato tu samo nekaj misli in spoznanj o komunizmu, ki sem si jih osvojil pri študiju te doktrine in v osebnih stikih s komunisti. Ne izključujem možnosti, da ne bi bile nekatere trditve v tem razmišljanju osebne, to pa bodisi zaradi okoliščin, v katerih so se mi izoblikovale, bodisi zaradi ne dovolj globokega poznanja predmeta tega razmišljanja.

KOMUNISTIČNA TAKTIKA

Komunizem je delo majhne, strnjene in odločne skupine ljudi, katera se priklopi na oblast z zvijačo in lažjo. Napačno je misliti, da si taka skupina ljudi ne more prilastiti oblasti nad narodom, ki je npr. bogat in noče biti komunističen. Noben narod se še ni premisljeno in prostovoljno odločil za komunizem.

Napačno je tudi misliti, da se komunizem širi s prepričevanjem množic, s pridiganjem svojih idej. Komunizem je revna doktrina. Pij XI. je v encikliki Divini Redemptoris sprasuje: „Toda, kako se je mogel tak sistem, komunistični sistem, že zdavnaj zavrnjen na znanstvenem področju, razširiti tako hitro na vse strani sveta?“ In Pij XI. sam odgovarja: „To si je možno razlagati amo tako, da je malo ljudi, ki resnično vedo, kaj komunisti hočejo in kakšen je njihov cilj.“

Komunizem se ne širi z razlaganjem svoje doktrine, od človeka do človeka. Širi se tako, da ljudem postopoma vceplja svoj pogled na svet in ga ti začno sami živeti. Za to se komunisti poslužuje Marxove akcijske dialektike.

Komunizem trdi, da človeška družba sestoji samo iz dveh slojev, iz zatiralcev in zatirancev. Ta dva sloja se morata spopasti v dvoboju, katerega končni izid bo zmaga zatirancev nad zatiralci, proletariata nad kapitalizmom. Komunisti ne zanima, ali so nasprotja med ljudskimi sloji resnična ali ne. Prav tako komunist nasprotij, kjer obstajajo, noče omiliti ali odpraviti; nasprotno, trudi se, da jih čim bolj zaostri, da se zapletejo v dialektično bitko in da tako dobe plati družbe, na kateri jo komunizem deli, nehote delata zanj. Kjer nasprotij ni, komunist napne vse sile, da jih povzroči.

Komunist tudi skrbno pazi, da med nasprotji ni točno določenih meja. To dela zato, da ni mogoče ugotoviti, kje začneja komunizem in kje nekomunizem. Najbolj se trudi, da ni jasne razmejitvene črte med nasprotjema komunizem-nekomunizem, kajti samo tako lahko postopoma pritegne k sebi tudi široke sloje nekomunistov.

V dialektični vrtnec nasprotij potegnena družba je tako razdeljena v vrsto nasprotij, ki se vsa bijejo med seboj. Vsaka skupina, ki se je pustila zapepljati v ta vrtnec, smatra sebi nasprotno skupino za sovražnika, ki ga je treba totalno uničiti. Tako se začne državljanska vojna na gospodarskem, socialnem, kulturnem, političnem in verskem področju, ki jo komunizem s spretno taktiko vodi v nedogled. Razkroj družbe je vedno večji, dokler se vsa družba, v sebi razbita na drobne kosce, sama ne vrže v naročje komunizmu. Šele takrat nizem zapoveduje izpolnjevati protizapovedi.

Komunistična vera je materializem. Komunistična zgodovina je kronika neizpolnjenih tvarnih obljub.

DESET KOMUNISTIČNIH PROTIZAPOVEDI

Komunizem neprestano krši vseh deset božjih zapovedi, ki so temelj urejene človeške družbe. Še več: komunizem zapoveduje izpolnjevati protizapovedi.

1. Ker je za komunizem človek najvišje razvita materija, je ta sam sebi namen. Ker je sam sebi namen, je človek bog. Zato je treba Boga izven človeka odpraviti. Vera ni samo nekoristna, pač pa je pozitivno slaba, ker uničuje človeka-boga. Zato se komunizem ne zadovolji z negativnim brezboštvo, pač pa zahteva od vsakega človeka, da se bori proti Bogu. Vsak posameznik, vsa družba, mora postati pozitivno brezbožna.

2. Ker je človek samo materija, ko-

PAVEL FAJDIGA

Kaj sodim o komunizmu

ČLANEK JE NAPISAL AVTOR ZA ANKETO V ZBORNIKU SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1965

munizem z njim postopa kot z materijo. Služi mu le toliko, kolikor proizvaja, kolikor materialnega dobička prinaša družbi. Za komunisti mora biti delo prvi in zadnji smoter življenja. Posameznik sam po sebi ni nič, njegovo delo je, kar velja. Delo za družbo, katere brezpomembna številka je. Zato mora človek delati tako, kakor dela družba, kakor hoče družba in samo za družbo. Človekovo delo mora biti posvečeno izključno družbi, zato je tudi vse, kar človek proizvaja, last družbe. Človek nima pravice do lastnine. Vsa proizvodna sredstva so družbena last; človekova edina last je delo, ki ga daje družbi. Človek je stroj. Stroju se posveča pažnje le toliko, da teče in da proizvaja v čim krajšem času čim več. Da je njegova storilnost čim bolj ekonomična, se mu natančno odmerjajo kaplje mazilnega olja, električna struja in nadomestni deli. Stroj je na milost in nemilost odvisen od gospodarja. Človek, ki je v komunizmu le stroj, je na milost in nemilost odvisen od komunistične partije.

3. Če bi Dante danes živel, bi v svojem Peklu popisal komunizem. Komunistu so vsi dnevi enako prazni, vse noči enako votle. Preživeti mora svoje dni v delu za družbo in nato dati mesto naslednjemu. Ne ve, za kaj se je rodil in ne, zakaj odhaja s sveta. Zato je komunist sam v sebi razklan. Njegova človeška narava ga sili k priznanju samostojne osebnosti, pa tega komunist noče priznati, iz vrtine brezlične družbe se ne more izmotati. Komunizem uklepa človeka v delavske brigade, v množične organizacije, da ga spremeni v člana klateče se drhali.

4. Komunizem zahteva zase vsega človeka. Zato človek v komunizmu zase nima dneva. Iztrga ga iz njegove naravne celice družine že v mladih letih. Odtujiti se ji mora, da se bo izpremenil v eno izmed milijonskih številč družbe.

Družina za komunizem namreč ni nič drugega, kakor biološka skupnost različnih spolov, ki edino služi razmnoževanju delovnih sil komunistične družbe. Nov član te družbe sme ostati v družini samo tako dolgo, dokler ga ta ne zredi do biološke samostojnosti. Potem ga prevzame družba, da bo imela nov pokoren delovni stroj, ki ne misli, pač pa samo proizvaja. Proizvodnja tvarnih dobrin mora komunistu postati nagon, kateremu je podrejeno vse drugo.

Ljubezen je za komunisti prazna beseda, je le biološka privlačnost dveh spolov. Zato ni trajna, pač pa podvržena kapricam spolnega nagona v človeku. Zato tudi otrok nima nobenih dolžnosti do roditeljev, ker so samo njegovi roditelji. Ti so odgovorni zanj toliko, da ga izročijo družbi, kateri je potem on edino odgovoren, da ji pozneje tudi sam opravi roditeljsko službo. Komunist mora biti osamljen, da se naveže na družbo. Množica mrzlih, osamljenih sivih strojev tvori tekoči trak bučnega podjetja komunistične družbe.

5. Komunizem je ubijalec. Ne trpi svobode, ne trpi vere, ne trpi duhovne ustvarjalnosti človeka. Človek v komunizmu duhovno ne ustvarja. To, kar ima duhovnega v sebi, je za komunizem le izžarevanje materije. Vse duhovne vrline človeka so za komunizem navlaka iz časov že zavrženega družbenega reda, ki se je mora komunist otresti, kajti družbi ne prinaša tvarnega napredka in ji zato ni koristna. Na tem svetu, in ta je edini, ki ga človek živi, je raj v proizvodnji tvarnih dobrin. S ciničnim potvarjanjem zgodovinskih dejstev komunizem ubija preteklost. Z neusmiljenim izžemanjem delovnih sil posamezniku ubija sedanost. Ker ne more izpolnjevati danih obljub, ubija človeku upanje na bodočnost.

6. Komunist mora in sme biti zvest le komunistični partiji. Druge zvestobe za komunisti ni. Da bo zvest partiji, mu komunizem iztrga iz srca sleherno spoštovanje katerihkoli načel. Komunist živi brez načel, komunist se prepušča naravnim nagonom, komunist živi kot samo tvarno bitje. Moralnih zakonov komunist ne priznava, zato tudi ne moralne pokvarjenosti. Morala je za

komunisti samo predsodek, ki ga ovira v zvestobi do komunistične družbe. Zato komunizem svojemu naraščanju ruje moralo iz srca, zato skrbi, da mlad človek čim prej zdrzne v prepad nemorale. Najlažje je namreč komunizmu takega človeka obdržati v svoji oblasti. Človek brez volje nad samim seboj je voljno živinče drugim. Komunistična družba noče ljudi z močno voljo. Hoče slabičev, da so ji na razpolago, kakor in kadar jih potrebuje.

7. Komunizem je tat. Ukrade človeku njegovo individualnost, ukrade mu svobodo. Komunist nima nič svojega. Vse je družbena last. Vse, kar dobi od družbe, dobi le v upravljanje. Vsak trenutek mu družba lahko spet vse vzame. Ne sme misliti samostojno, ne sme govoriti, kar bi hotel. Omejena mu je svoboda gibanja. Vsak korak mu odmerja družba. Nadzoruje ga do zadnjega vlakna, nima svojega miru. Komunist je suženj družbe.

Komunizem odvzame človeku njegovo dostojanstvo vere, njegovo politično dostojanstvo in njegovo gospodarsko dostojanstvo in ga spremeni v razbit atom. Pogubnost komunizma je v tem, da hoče spraviti vse ljudi na najnižjo socialno raven: vsi ljudje naj bi bili enako brezbožni, vsi enako brez načel, vsi enako brez zasebne lastnine; se pravi, vsi proletarizirani, razkrojeni. In ker deli razbitega atoma ne morejo obstajati sami, jih železno, neusmiljeno in kruto nasilje komunizma druži v vseobsegajočo, homogeno in kolektivno skupnost, ki se ohranja strnjena z neprestanim terorjem. V tej zaprti skupnosti, v sebi tako razkrojeni, ni prostora za svobodo.

8. V komunističnem pravilniku ima laž častno prvo mesto. Prva in največja laž komunizma je, da ni Boga. Iz te izvirajo vse nadaljnje komunistične laži, med njimi druga najpogostejša, da je človek sam sebi namen in bog. Z lažjo se druži prevara o rajju na zemlji, ki ga komunizem obljublja. Laži in prevare se komunizem poslužuje v vseh svojih akcijah, na vseh področjih človeškega udejstvovanja. Laže na govorniških tribunah, laže v tisku, laže na mednarodnih forumih. Vztrajno in nestrno vara svoje pristaše in nasprotnike. Besedam daje drugačen pomen, kakor ga imajo, laže o zgodovini, laže o sedanosti in v vara za bodočnost. Laže tako in toliko, da s ponavljanjem uspeva mnogim laž prikazati kot resnico. Komunist izdaja svojega tovariša z lažjo, ker mu tako kaže ali ker tako komunistična družba od njega zahteva. Komunističnemu sodniku so lažne priče najbolj dobrodošle. Z mučenjem komunizem isiljuje svojemu pristašu ali nasprotniku laž na usta, da ga lahko ugonobi, ker potrebuje laž za opravičenje svojega zločina. Z lažjo komunizem vse opraviči. Resnice v komunističnem slovarju ni.

9. Komunizem je izdajalec. Komunist izda svojo mater in svojega očeta, ker mu tako narekuje partija. Zataji svoj narod, zavrže svoj jezik, taji Boga, kadar je to dobrobit za partijo. V korist partiji taji tudi samega sebe, obtožuje samega sebe in obsodi samega sebe v smrt. Partija ga spremeni v prevega blazneža.

10. Gonilna sila komunizma je pohlep; pohlep po tvarnih dobrinah, pohlep po končni oblasti. Komunist uporablja vsa sredstva, da to doseže. Komunist sovraži posameznika, sovraži obstoječi družbeni in naravni red. Komunist sovraži tudi samega sebe. Vzgojen je v sovraštvo, razkraja s sovraštvom, da potem druži v sovraštvo. Komunist živi sovraštvo in sovraži življenje.

TEORETIČNO IN PRAKTIČNO JE KOMUNIZEM NEVZDRŽLJIV

Danes se veliko govori in piše o napredku, tudi v komunističnih državah. Toda napredek v komunističnem bloku je mit. Kadar govorimo o napredku, moramo namreč ločiti dvojne vrste napredka, tvarni in duhovni. Če se razvija samo tvarni, se agonablja duhovni. Le-stvice vrednot, z duhovnimi na najviš-

jem mestu, pa ni mogoče sprevreči, če hoče človek in po njem družba dose-gati svoj pravi življenjski namen. Komunizem je to lestvico postavil na glavo, duhovne vrednote je sploh odvrget na smetišče. Zato je napredek v komunističnih državah samo tvari: proizvodnja tvarnih dobrin sicer narašča, toda še ta v velikem nesorazmerju naporov in žrtev teh narodov. Ker ni poprišča človeškega udejstvovanja, na katerem se ne bi duhovne dobrine prepletale s tvarnimi, je zato v komunističnih državah samo tvarni napredek le mit, ki se vzdržuje z do zadnjih odtokov dirigiranim gospodarstvom, z birokracijo. Ta se vedno bolj zapleta, vozle postaja vedno večji in vedno težje razvozljiv. In čim bolj je birokratska zgradba komunističnega gospodarstva zamotana, tem težje jo je obvladovati in tem večje je razdejanje, ki ga povzroči, ko končno vsled lastne teže zgriže vase.

Teoretično in praktično je komunizem nevzdržljiv. Komunisti trdijo, da je znanstveno utemeljena doktrina, pa so v tej trditvi prav tako daleč od resnice, kakor v drugih lažeh. V praktičnem življenju, v opravi s človekom, kakršen je, komunizem ne more uspeti, ker pač zanika človeško naravo, ki je v svojem bistvu nespremenljiva. V Rusiji komunistični režim obstaja že skoro pol stoletja, v satelitskih dvajset let, toda še nikjer ni mogel spremeniti človeške narave, kakor je napovedoval Marx in za njim teorizirajo njegovi privrženci.

O komunizmu je v komunističnih državah prepovedano razpravljati. Titova Jugoslavija ni izjema. V komunizmu namreč ni izjem, ki bi potrjevale pravilo. Razpravljajo samo o tehničnih in gospodarskih napakah, ki jih delajo komunistični režimi. Socialnih napak in krivic pa komunizem ne dela, kajti prišel je prav zato, da jih odpravi z uničenjem pred njim obstoječega družbenega reda. Tako obljublja komunizem, predno se polasti oblasti, in tako trdi, ko je zavladal. Ker je vse ljudsko, ker so vsi državljani v komunistični državi državni uradniki, je absurdno misliti, da bi si mogli sami sebi delati krivice. Zato je tudi absurdno pritoževati se pri oblasti proti nečemu, česar ni. Zato v komunizmu ni pravne zaščite, kajti nad pravom, ki so za komunizem samo okoliščinam prilagajoče se norme, vlada tajna policija po direktivah partije. Znotraj teh direktiv je vsem vse dovoljeno, so vsi svobodni. Engels, Marxov soustanovitelj komuniz-

ma, je to komunistično svobodo ponazoril s stavkom: „Kamen svobodno pade na tla, pokoren zakonu težnosti; človek je svoboden tako dolgo, dokler se pokorava volji diktatorja.“ Zato v komunistični družbi ni svobode pri izboranju kandidatov; ni svobodnih volitev; ni druge resnice, kakor le partijska propaganda; ni drugih ciljev, kakor petletni plani. Ustave komunističnih držav zagotavljajo svobodo govora, svobodo tiska, svobodo združevanja svojim državljanom, toda vse to pod enim in edini pogojem, da jih uporabljajo izključno za utrjevanje tiranije komunistične partije.

Trdoživost komunističnega režima, kjer se je dokopal do oblasti, je v tem, da se njegovo vodstvo dosledno drži načrtovala do dosega ciljev, ki si jih je zastavilo. Menja taktiko, kolikor to zahtevajo spreminjajoče se okoliščine. Zato jugoslovanski komunisti niso nič drugačni, kakor tisti v Kremlju ali kjerkoli drugje. Taktiziranje je ena največjih komunističnih spretnosti, s katero prednjačijo svobodnemu svetu zaradi nepriznavanja moralnih načel.

V komunistični državi ima vse vaje-ti v rokah kriminalna, maščevalna in brezbožna skupina Marxove dialektike in taktike naštudiranih ljudi, ki odloča o življenju in smrti državljanov, od dojenčka do starca. Toda trajen obstoj komunistom ni zagotovljen. Razumnost namreč napreduje v človeku z modrostjo, s katero motri na vse stvarstvo v luči večne Resnice, volja pa v krepostmi, ki so vodilo k dobremu. Komunisti v razumnosti ne napredujejo, ker ne verujejo v Boga, volja pa jim postaja ohlapna, ker ne priznavajo dvojnosti človeške narave. Komunizem mlati v prazno, se suče v začaranem krogu materializma in so njegovi udarci po nasprotniku, naj bodo trenutno še tako uspešni, le krčevito hlastanje po svežem zraku, katerega ne najde v dušnem dimu podirajočega se babilonskega stolpa zmot in napak, ki ga je zgradil na peščenih tleh brezboštva.

Ena milijarda ljudi je danes ukle-njena v okove komunistične organizacije kaosa, ostvarjene z lažno svobodo. Da je do tega prišlo, je v ogromni meri krivda ljudi samih ker ne mislijo. „Okoli 15 odstotkov ljudi misli; okoli 25 odstotkov ljudi misli, da misli; 60 odstotkov ljudi pa bulji v slikanice.“ je zapisal Fulton J. Sheen. In sv. apostol Pavel je že pred skoro 2000 leti pisal Timoteju: „...pride čas, ko zdravega nauka ne bodo prenesli, temveč si bodo za čehljanje ušes kopicili učitelje po svojih željah in bodo ušesa odvracali od resnice, obračali pa se k bajkam...“ In dodaja: „Ti pa čuj..., bodi trezen“ (2 Tim 4, 1-8).

Samo človek je lahko komunist, ČLOVEK nikdar.

PAVLU FAJDIGI V ZAHVALO

Teško se je za vedno posloviti od večletnega sodelavca, a še posebno po govoru g. Miloša Stareta, ki je ob grobu Pavla Fajdige v ganljivih besedah tako čuteče in popolno orisal njegovo življenjsko pot, njegov značaj, njegove težnje, njegovo delo.

Kljub tistim izbranim besedam, v katerih je bilo povedano vse, se čutim dolžnega dodati nekaj misli ter v imenu Slovenske demokratske stranke izraziti Pavlu Fajdigi v slovo priznanje in zahvalo za njegovo nepretrgano uspešno delovanje na vseh področjih slovenske zdomske skupnosti.

Pokojnika je v vsem delu vodilo trdno prepričanje, da opravlja slovenska ideološka-politična emigracija poslanstvo v oporo tistim doma, ki verujejo v našo narodno tradicijo svobode in v demokracijo kulturnega zahoda, za katero so se borili in si jo priborili naši predniki. Poslanstvo, da mora emigracija živeti in delati kot živi del slovenskega naroda ter nadaljevati politično delovanje, ki je v domovini onemogočeno. Nadaljevati kulturno delo, se družbeno organizirati in vzgajati mladino v duhu svobodnega slovenstva, da se bo zavedala svojih dolžnosti v borbi proti komunistični diktaturi v domovini.

Temu poslanstvu se je posvetil z vsemi silami, in v veri v to poslanstvo je našel sile za neutrudno delo: politično

v okviru Narodnega odbora za Slovenijo in Slovenske ljudske stranke, kot časnikar, dalje kot organizator in predavatelj, vedno pripravljen sprejeti vsako delo za skupnost.

Bil je trdna opora vsega slovenskega zdomskega delovanja, široko razgledan, dovteten za mnenja in mišljenja sodelavcev, katera je sprejemal in upošteval z razumevanjem. Kljub službenim obvezam in odgovornosti, je vedno našel priliko, način in čas, da pripomore k skupnosti, da naredi ali uredi karkoli potrebnega ali nujnega.

Ni odnehal, ni se vdal kljub opozorilom srca. Delal je naprej do zadnjega, dokler se je za vedno ustavilo srce, četudi oslabele, zmeraj polno upanja in zaupanja v bodočo osvoboditev slovenskega naroda izpod komunističnega jarma.

Nam ostaja zavest, da navsezadnje smrt ne pomeni odsotnosti, če je bilo življenje, kakor življenje Pavla Fajdige, v celoti posvečeno ideji in resnici, ki ostajata, čeprav je utihnil glas, ki ju je izrazil.

Slovenska demokratska stranka izraža sožalje pokojnikovi družini in Slovenski ljudski stranki in iskreno občljuje izgubo neutrudnega javnega delavca. Priporočamo ga Vsemogočnemu, naj mu v večnosti nakloni mir in pokoj.

F. Urankar
za Slovensko demokratsko stranko

NAŠA KOROŠKA

OBIČNSKE VOLITVE

Pred časom smo poročali o volilnem boju na Koroškem za občinske volitve in omenili napade na Slovence, ker si upajo za volitve postaviti samostojne liste.

Volitve so bile 25. marca; v splošnem merilu so napredovali socialisti, ljudski demokrati in slovenske enotne liste. Nazadovani so svobodnjaki (neonacisti), ki so izgubili 3,8 odstotka glasov. Najslabše je šlo komunistom, ki so izgubili od skupnih 26 mest po občinah kar polovico. Po številu glasov je socialistična stranka prejela 49,9% glasov, ljudska stranka pa 30,6%. Ljudska stranka je napredovala za 1,1 odtotka in to največ v Celovcu, kjer si je pridobila 5 novih mandatov. Tako bo verjetno v Celovcu razmerje sil med socialisti in ljudsko stranko enako.

Slovenske samostojne liste so letos dobile 4.468 glasov, kar je za 560 več, kot pred petimi leti. S povečanjem glasov so tudi povečale število izvoljenih odbornikov od 40 na 44. Vsekakor napredek, ki pa bi bil še večji, če bi Slovenci glasovali vsi samo za slovenske liste.

Po športnem svetu

BOJAN KRIZAJ je v veleslalomu v tekmovalstvu za svetovni pokal osvojil v skupni razvrstitvi tretje mesto in s tem bronasto medaljo, v skupni uvrstitvi v alpskih disciplinah je na osmem mestu. V veleslalomu je prvo mesto osvojil nedosegljivi šved Ingemar Stenmark s 125 točkami, drugo je zasedel Švicar Lüscher s 104 tretje pa Križaj s 96 točkami. Na zadnjem tekmovalstvu za pokal v Furanu je zmagal v veleslalomu na obeh progah Stenmark; Križaj je vozil bolj previdno, da ne bi izgubil mesta v skupni uvrstitvi. Bil je v prvem teku osmi, v drugem 10., toda v skupni uvrstitvi tekmovalstva v Furanu je padel na 11. mesto.

Tudi ostala dva slovenska tekmovalca v alpskih disciplinah sta se v Furanu prirnila v sam vrh evropske elite. Tako je bil Boris Strel v veleslalomu v Furanu četrti (6. in 8. v posameznih progah), Kurlalt pa osmi (10. in 5.). V tekmovalstvu za svetovni pokal v alpskih disciplinah je Kurlalt 26., Strel pa 33.; v veleslalomu je Strel v skupni oceni zasedel 11. mesto. Kurlalt 13.

JIMMY CONNORS je v Buenos Airesu v soboto premagal Guillermo Vilasa s 7:5, 6:3, 6:3. Tekma je bila na visoki ravni, prav tako tudi vstopnica. Najcenejša vstopnica je veljala „samo“ 40.000 pesov, najdražja pa 90.000. Draginja je v Argentini zajela tudi športne predstave, kajti na turnirju v Flushing Meadows je najdražja vstopnica veljala le 30 dolarjev ali okoli 35.000 pesov.

NA VELIKANKI V PLANICI so se 18. marca zaključile tekme za naslov svetovnega prvaka v smuških poletih. V petek 16. so se začele s slavnostno otvoritvijo, poletov ta dan ni bilo, ker je močno deževalo. V soboto je bilo vreme bolj naklonjeno, toda je snežilo. Nastopilo je nad 50 tekmovalcev. Zmagal je Avstrijec Kogler s 380 točkami pred Zitsmanom (NDR) s 356 točkami. Ta je v soboto tudi najdlje skočil — 179 m, toda je podrsl z rokami, zato njegov skok ne bo priznan za svetovni rekord. Njegov rojak Klaus Ostwald je v nedeljo s skokom 176 m izenačil svetovni rekord, ki ga je postavil Innauer na skakalnici v Oberstdorfu. Sobotno tekmovalstvo je prineslo tudi nov jugoslovanski rekord: Zupan je skočil 171 m. V tekmovalstvu se Slovenci na splošno niso uvrstili na vidna mesta. Razočaral je Bogdan Norčič, srebrna medalja s svetovnega prvenstva na veliki skakalnici; v poletih je bil šele 27. Najbolje uvrščeni Slovencec je bil komaj sedemnajstletni Primož Ulaga, ki se je s skokoma 133, 140 in s 300,5 točkami uvrstil na 26. mesto. (Za uvrstitev sta veljala le dva najbolje ocenjena skoka). 31. mesto je zasedel Bajc, 41. pa Bogataj.

ARGENTINSKA EKSPEDICIJA
POJDE LETOS V HIMALAJSKO
POGORJE

Argentinska ekspedicija, 12 članov, med katerimi je tudi znani slovenski gornik inž. Jure Skvarča bo skušala letošnji zavzeti vrh Manaslu, ki je eden najvišjih v Himalajskem pogorju.

25. t. m. bo argentinska ladja San Juan odšla iz Buenos Airesa z vso potrebno opremo, ki jo bodo rabili člani ekspedicije. Ti pa bodo odšli v Nepal z avionom meseca julija. Skušali bodo doseči vrh, na katerega še ni stopila človeška noga.

Ekspedicijo vodi arq. Vieiro. Leta 1971 je bil član argentinske ekspedicije, ki je hotela zavzeti Mont Everest. Tudi tedaj je bil član ekspedicije ing. Jure Skvarča.

Himalajsko pogorje ima 14 velikih in višino nad 8.000 metrov, Manaslu je po višini šesti na svetu. Vodja ekspedicije računa, da bodo dosegli vrh po odhodu iz matičnega taborišča v 30 do 60 dneh.

Da bi se privadili višinskemu zraku, je vseh 12 članov ekspedicije pred kratkim preživelo 3 dni na vrhu Aconcagua. To je bilo prvič v zgodovini gorništvu, da je skupina ljudi 3 dni vzdržala v taki višini.

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo
S. K. A. S.

naznanja študijski cikel za leto 1979,
ki se začne s tečajem

DR. MILANA KOMARJA

pod naslovom:

„Filozofske osnove slovenske programatike“

Predavanja bodo vsako zadnjo soboto v mesecu, od 16. ure do 19. ure v Slovenski hiši, Ramón Falcón 4158, od 28. aprila do 24. novembra. Vabljeni vsi rojaki, posebno še starešine, visokošolci in absolventi srednješolskega tečaja. Vpisovanje 28. aprila pred predavanjem. Na razpolago bodo skripte.

BLAGOSLOVLJENE PRAZNIKE
GOSPODOVEGA VSTAJENJA
VOŠČI VSEM ROJAKOM

ZEDINJENA SLOVENIJA

Blagoslovljeno Veliko noč
želi vsem rojakom

Slovenski dom

Berazategui

Slovenski dom v Carapachayu
vošči vsem članom in prijateljem
srečne velikonočne praznike

Naš dom

San Justo

vošči vsem članom in prijateljem
ter Slovincem po svetu

srečne in blagoslovljene velikonočne praznike

Vsem rojakom, članom in dobrotnikom
želi blagoslovljeno Veliko noč

Odbor Slomškovega doma

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

želi vsem svojim članom, članicam in prijateljem Doma
VESELE VELIKONOČNE PRANIKE

ter vabi vse na slovesno VELIKONOČNO SV. MAŠO ob 8.30 v kapeli
Presv. Srca ter nato na VELIKONOČNI ZAJTRK v prostorih doma.

Blagoslovljeno in veselo Veliko noč

vošči vsem članom in prijateljem

Društvo Slovenska Pristava

OD VSEPOVSOD

4.2 MILIJARDE LJUDI NA SVETU — Po najnovejših cenitvah čikaške univerze, objavljenih v avgustu, je bilo lani na svetu 4.200.000.000 ljudi. Raziskave tudi ugotavljajo, da stopnja prirastka počasi upada. Leta 1963 je bila stopnja prirastka 2 odstotka (34 otrok na 1000 prebivalcev), letošnja stopnja znaša 1,7 odstotka (29 otrok na 1000 prebivalcev). Leta 2000 bi po teh cenitvah bilo na zemlji 5,9 milijarde prebivalcev.

ŽIVALI IZUMIRAJO — V Dresdenu so pripravili posebno razstavo, na kateri so prikazali živali, ki izumirajo.

ZVEZA SLOV. MATER IN ŽENA pripravlja za letošnjo Veliko noč zopet pakete. Z veseljem sporočamo, da nam je kljub težavam in blagajniški suši — le uspelo izpeljati akcijo. Ob tej priliki naša zahvala vsem, ki nam pomagajo in prošnja tistim, ki bi nam še radi kaj darovali. Veselje Velike noči bomo lahko občutili, če bomo vedeli, da ni med nami rojaka, ki bi ostal brez velikonočnega žegna.

jo. Med temi živalmi je več vrst kitov, 13 od 27 vrst krokodilov in drugih manjših živali. nZanstveniki so ugotovili, da povprečno vsako leto izumre ena vrsta vretenčarjev.

OSREDNJA HIŠA:

LOMAS DE ZAMORA

Av. Hipólito Yrigoyen 8854/62

Tel.: 243-2291

(med Boedo in Sáenz)

Vse za dom

Pohištvo

Dekoracije

SLOVENSKI
SLOMŠKOV DOM
CASTELLI 28
RAMOS MEJIA

● V SOBOTO, 21. APRILA, OB 21. URI: v počastitev Slovenskega dne

gledališka predstava drame KRST PRI SAVICI
— Spisal Zorko Simčič; režija: Maks Borštnik.
Vstopnice v predprodaji.

● NA BELO NEDELJO, 22. APRILA 1979:

Ob 11: Zbiranje narodnih noš, zastopnikov in občinstva
Ob 12: Dviganje zastav, nato sv. maša za vse žive in umrle Slovence v Argentini

Ob 13: Skupno kosilo po izbiri in zmernih cenah
Ob 18: Nastop delegacij slovenskih Domov; govor predsednika Zedinjene Slovenije, nato:
gledališka predstava: KRST PRI SAVICI

— Delovali bodo bogato založeni štanti.
Za kritje stroškov — prostovoljni prispevki.

Narod slovenski naj živi, živi!

VSEM ROJAKOM TER MLADINI V SLOVENIJI IN PO SVETU
ŽELITA VESELO VELIKO NOČ

Slovenska
dekliška
organizacija

Slovenska
fantovska
zveza

Zveza slovenskih mater in žena

želi vsem rojakom veselo
in blagoslovljeno Veliko noč

Blagoslova polne praznike vstajenja Gospodovega
žele vsem Slovincem

C A C E S s. r. l.

Slovensko keramično podjetje

Pedro Molina 132-42 Guaymallén Villa Nueva, Mendoza

Srečne in vesele praznike Gospodovega vstajenja vošči vsem
svojim članom in rojakom

KREDITNA ZADRUGA "S. L. O. G. A." z o. z.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

BLAGOSLOVA POLNE PRAZNIKE VSTAJENJA GOSPODOVEGA
želijo vsem rojakom

PETER BAJDA in sinovi

sodarstvo

Benavente 4367 T. E. 61627 V. Nueva, Guaymallén, Mendoza

Vsem rojakom želimo blagoslovljene
velikonočne praznike

Aberturas

M A D E R M E T

Lavalle 383

LUJAN — B

PODRUŽNICE:

EZEIZA

Ruta 205 (nasproti postaji)
Tel. 295-1197

C. SPEGAZZINI

Av. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO

Almafuerte 3230

(eno kvadro od občine)

LOMAS DE ZAMORA

Hipólito Yrigoyen in Laprida

Novice iz Slovenije

KAMNEK — V dvorani nad kamniško Kavarno so v začetku marca razstavljali svoja dela Zelenkovi: slikarja oče in sin Karel in Rok Zelenko ter kiparka Sonja Rauter-Zelenko, Rokova žena.

LJUBLJANA — Slovenska akademija znanosti in umetnosti — razred za filološke in literarne vede — je predstavila tri pomembne knjižne novosti. Vilko Novak je predstavil Bibliografijo prekmurskih tiskov od 1715 do 1919, ki jo je sestavil župnik Ivan Škafar iz Radelj ob Dravi. Dušan Moravec je predstavil prvi zvezek Pismen Frana Govekarja iz zbirke „Korespondenca pomembnih Slovencev“. V treh zajetnih knjigah so izšli „Zbrani spisi Franceca Kidriča“. V teh zbirkah so zbrane vse, sedaj že težko dosegljive Kidričeve razprave in študije, iz katerih so nastala avtorjeva najpomembnejša dela.

DOMŽALE — Domžalska in kamniška občina sta skupno zgradili v študi največjo čistilno napravo za odpadne vode v Sloveniji in Jugoslaviji. S tem bo precej „popravljen“ Kamniška Bistrica, katere onesnaženost znaša 300.000 enot. Ker pa nova naprava zmore le 230.000 enot, bodo nekatera podjetja — Utok, papirnica Količev in farma bekonov v Ihanu ter nekateri galvanizerji — morala predhodno že nekoliko očistiti svoje odpadne vode. Naprava je veljala 45 milijonov dinarjev, dokončni stroški bodo znašali 70 milijonov dinarjev, ko bodo zgradili še objekt za elektrarno, ki bo izkoriščala plin, ki se sprošča pri gnilju.

LJUBLJANA — Revija „Naša žena“ ima težave in nova urednica Sonja Tramšek je sporočila na tiskovnem svetu pri Republiški konferenci SZDL, da brez „družbine pomoči ne bo šlo“. Na Svetu so se zavzeli, naj se „Naša žena“ čim tesneje poveže z „zdrženim delom“ — po naše povedano — podjetja naj reviji dajo denar... Na istem sestanku so poročali tudi o reviji „Problemi“, ki jo izdaja RK Zveza socialistične mladine Slovenije. Ugotovili so, da finančnih problemov ni, da pa bo RK morala stalno skrbeti za odprtost uredništva ter stalno spremljati izvajanje temeljnih izhodišč uredniške politike. Za vsak slučaj...

LJUBLJANA — Lani je bilo v Sloveniji vse več prekinitev dela — stavke so namreč samo v kapitalističnih državah — in vlada Socialistične republike Slovenije je zahtevala posebno študijo o teh stvarkah, oprostite — samo prekinitvah dela. Informacijo je pripravil „raziskovalni center za samoupravljanje“ pri Zvezi sindikatov Slovenije in republiški sekretariat za delo. Izvršni svet skupščine je 15. marca o tej informaciji razpravljal in dal izredno globoko načelno pobudo: Delavci naj bi v podjetjih, v katerih so lani prekinjali delo, o tem razpravljali, „družbenopolitični subjekti kot tudi izvršno-politični organi pa naj bi v skladu s svojim področjem dela in s svojimi pristojnostmi tekoče spremljali in analizirali vzroke za te pojave.“ Morala bi bil prevod tega stavka takle: Delavci naj se odslej odpovedo stvarkam.

ČRNUČE — Črnuško podjetje, ki proizvaja aceten, ponuja zasebnikom in zidarjem in končno tudi delovnim organizacijam brezplačno gašeno apno, ki nastaja pri proizvodnji acetilena. To apno dostavlja podjetje proti plačilu prevoznih stroškov na gradbišče kjerkoli v Sloveniji.

GOSPODARSTVO V SRS

(Nad. s 5. str.)

konfrontacije. Za slednje komaj vidim kako močno osebnost, ki bi mogla to nadaljevati.

Rešitev vidim v politični in gospodarski liberalizaciji. Ker danes niti domača niti zunanja opozicija niso resna alternativa režimu v domovini, si ljudje želijo status quo. To željo bi danes režim lahko izkoristil. Z malo odprtosti in popuščanjem bi lahko tvegali skromen pluralizem, dopustil malo več politične svobode posamezniku in dovolil narodom SFR Jugoslavije vzpostaviti pravičnejše medsebojne odnose. Narod, ki je po 35 letih politično neinformiran, bi vsekakor znal ceniti tako gesto in verjetno ne bi dopustil, da bi jo kdo izkoriščal v kake sebične namene.

LJUBLJANA — Po raznih zaključenih računih je razvidno, da je v Sloveniji lani 61 podjetij končalo poslovno dobo z izgubami. Izgub je za 611,4 milijonov dinarjev. Največ izgub je pridelala tovarna cementa v Anhovem — 183 milijonov dinarjev, tovarna celuloze Krško je na drugem mestu s 49 milijoni, na tretjem pa lendavska Nafta s 45 milijonov dinarjev. Ta tri podjetja imajo skupaj le 936 delavcev, ostalih 53 podjetij pa ima 9.232 zaposlenih. Zgubaši zvrčajo krivdo za izgubo na neustrezno določeno ceno, ki so nižje kot produkcijski stroški.

LJUBLJANA — V dvorani Slovenske Maticе so počastili nekdanje tri odbornike za dolgoletno delo v tej instituciji. Predsednik dr. Bogomir Grafenauer je izročil priznanja dr. Vladimiru Murku, ki je bil dolga leta društveni gospodarstvenik, dr. Ladu Čermelju kot soustanovitelju naravoslovne sekcije in Božu Borku, dolgoletnemu vodji filozofskega odseka.

NOVA GORICA — Elektrarno na Soči pri Kobaridu bi nekateri radi čimprej zgradili, kajti ta elektrarna bi predvsem proizvajala elektriko ob najnujnejših potrebah. Drugi pa so proti, ker bi z novo hidroelektrarno pokvarili naravno lepoto zgornje soške doline. Pravijo, da bo odločitev padla letos. In verjetno bo zmagalo elektrogospodarstvo, ki pravi, da se bo zanesljivost v stalni preskrbi z energijo močno poslabšala, če ne bi zgradili kobariske hidroelektrarne.

LJUBLJANA — Pri založbi AB (Arhitektov bilten) je izšla knjiga etnologa Damjana Ovsca „Oris družabnega življenja Ljubljane“, ki obsega čas od 1900 do 1941. Avtor je zbral vrste podatkov in drobcev o nekdanjem „utripu našega stolnega mesta“, ki naj bi ob pričevanju skoraj petdesetih pričevalcev doprinesel k spoznavanju minulih vrednot in načina življenja.

MARIBOR — Na osmem tekmovanju učencev slovenskih glasbenih šol je sodelovalo 206 mladih glasbenikov iz 26 šol; vseh glasbenih šol v Sloveniji je 54. Med najboljšimi je bil trinajstletni violončelist Pavle Rakar, učenec prof. Matija Lorenza in dvanajstletna pianistka Tatjana Lipovšek.

KRANJ — Kranjski obrtnik Andrej Košir je 15. januarja stopil v Ljubljano v Beethovno ulico h Contalu po nekaj papirja, ki ga rabi pri svojem delu. Tam so mu prodajalke prijazno povedale, da mu ga ne morejo prodati, ker — je obrtnik. Stopil je k poslovojni, pa še preden je prav odprl vrata, je tovariš Gorazd Zorn rekel, da nima časa in da se nima kaj pogovarjati z obrtnikom. Obrtniki — kljub raznim propagandnim sestavkom v časopisju — niso pri tovariših zaželeni. In kako naj pridejo do materiala, če jim ga nočejo prodati... Potem tožijo, da obrtništvo propada.

Umrli so od 8. do 19. marca 1979:

LJUBLJANA — Nives Merljak r. Golobč v. medicinska sestra; Ivana Franzot r. Marinko; Ladislav Kham, dipl. inž. arh.; Ivan Lesjak, dipl. pravnik; Marija Čič, 86; Jože Predalič, up. vlakovodja; s. Marija Angela Prodnik,

Ukrajinska katoliška univerza imena Papeža Klimenta v Rimu

Filozofsko-humanistična fakulteta, podružnica v Buenos Airesu,

bo začela s svojimi rednimi predavanji v soboto 12. maja ob 4 popoldne v prostorih Slovenske hiše na Ramón Falcón 4158. Vpisovanje bo v soboto 5. maja ob isti uri istotam.

Za vpis se zahteva dokument o končani srednješolski izobrazbi (v smislu tukajšnjih odredb tudi učiteljske). Starost neomejena. Sprejemajo se tudi izredni slušatelji.

Predavanja v prvem semestru: Prof. dr. Vinko Brumen: O moderni filozofiji (ob Ušeničniku in Maritainu) Prof. dr. Tine Debeljak: O slovenski zgodovini IV, O zgodovini slovenske književnosti IV, in O primerjavni zgodovini slovenskih literatur III. — Drugi semester: Prof. dr. Marko Kremžar: Poglavlja iz sociologije; prof. dr. Gnidovec: Uvod v starocerkveno-slovansko književnost; prof. dr. Tine Debeljak: O slovenski zgo-

Občni zbor Kreditne zadruge „Sloga“

Člani Kreditne zadruge Sloge so imeli svoj redni letni občni zbor v soboto 31. marca 1979 v gostoljubnem Slomškovem domu v Ramos Mejia. Navzočih je bilo 83 članov. Predsednik zadruge g. Janez Amon je po pozdravnih besedah ugotovil sklepčnost obnega zбора ter se z molitvijo spomnil 17 članov, ki so umrli v zadnjem letu.

Nato je v zgoščeni obliki orisal del in najvažnejša prizadevanja zadruge v pretekli poslovni dobi. Omenil je poizkuse, kako spremeniti Slogo na osnovi novega bančnega zakona v zadržno banko skupno z nekaterimi zadrugami Federacije, kar pa zaradi premalega zanimanja nekaterih zadrug ni uspelo. Vendar je to bila za našo zadrugo nova izkušnja in je v Centralni banki že sprožila postopek za spremenitev Sloge v „Caja de Crédito“, kar bi ji omogočilo izredno povečanje delovnega področja ter razne ugodnosti, ki jih danes ne more uživati. V tej zvezi je poudaril izredno važnost povečave zadržnega kapitala in pomembnost akcije za vpisovanje vezanih delnic.

Dodal je, da je Sloga ne glede na vse težave in probleme, ki jih povzročata inflacija, svoje delovanje lepo zaključila z rentabilnostjo najboljših finančnih ustanov. Omenil je obisk upravnika Torontske župnijske Hranilnice in Posojilnice „Slovenija“ v Kanadi, g. Petra Markeša, ki se je zelo pohvalno izrazil o Slogi in poudaril velik pomen zadržne ideje za bodočnost. Verjetno je, da predstavljata tisto silo, ki bo najbolj pomirjevalno vplivala na razvoj gospodarskih in socialnih teženj bodočih rodov.

Poročal je tudi, da letos praznujemo 30-letnico masovnega prihoda novonastelencev ter 25-letnico ustanovitve naše zadruge, kar bo novi odbor moral primerno proslaviti; pravtako je potek-

karmeličanka; Anica Potrato; Franciška Starin r. Knavs, 77; Štefan Novak, up.; Erle Gombač, up. kor. borec, 93; Ivanka Kozina; Franciška Fajdiga, 91; Karolina Pohar; Josip Isek, 82, up., borec za sev. mejo; Jože Kramar; Franc Pavli, up. poslovodja; Verena Pekarek r. Vodušek; Maks Koritnik, šofer; Antonija Saje r. Not; Rozalija Menart r. Dobnikar; Vlasta Žeslin, mr. ph.; Alojz Maček; Gabrijela Šertel r. Bernik; Anton Novak, up. žel.; Vilko Jerše; Ignac Ivanjšek, 80, up.; Nestor Marn, 70, dipl. inž. strojništva; Andrej Povhe, up.

RAZNI KRAJI — Ivana Jelovčan, Zallog; Katarina Novak r. Možina, 80, Logatec; Ivanka Umek r. Vončina, 47, Sp. Vrsnik; Anton Slana, Vnanje Gorice; Amalija Pečelar, Sladki vrh; Marija Jemec, učiteljica, Griže; Uršula Jerman r. Dimnik, Avhčeva mama, 81, Snejbrje; Mici Degrassi, Dravlje-Lj.; Franc Kolenc, up., Novo mesto; Miha Pisek, Bled; Jože Flis, up., Polzela; Janez Kladnik, up., Nevlje; Janez Lunder, Zontov ata, 80, Škričje nad Igom; Franjo Bule, Mirna; Matjaž Mele, Vrhnika; Franc Gorenc, up. zidar, Dravlje; Jože Puš, kroj. mojster, Šentpavel; Alojzija Žugelj, 80, Celje; Drago Štimec, Osilnica; Ivanka Mika r. Tomšič, Dvor; Karel Zalar, 64, Kranj; Ivan Pavlič, up. učit., Šmarje pri Jelšah; Ebin Bežek, Kamnik; Anton Gašperšič, 85, up., Sostro; Franc Martinjak, up. žel., Dobrova; Franc Luštrik, Goričane; Bernard Krulje, Nova Gorica; Ivana Majeršič, up. Tržič; Marija Novak, 75, Smartno pod Šmarno goro; Jakob Janša, duhovnik, Zasip pri Bledu; Franciška Homan r. Žaregaj, Podpulferca; Ivan Ždanik, up. šol. ravnatelj, Maribor; Ivana Prebil r. Nemeč, Podgorica; Francka Janežič r. Smolec, Šujica; Janez Prešeren, kmet, 82, Žaloviče; Ana Mole r. Mole, češirkova mama, 84, Žazar; Jože Koderman, Litija; Anton Radovič, odvetnik, Maribor; Vinko Hrovat, 78, Uršna sela; Franc Čimprič, Ložanov, 84, Novi kot; Janez Dobre, Kovor; Janez Žitnik, Martinov Janez, Lanišče; Andrej Smrdelj, 80, Bizeljsko; Jože Zupančič, up. tesar, Šmartno ob Savi; Ivana Škof, Smekova mama, Dobrova; Marija Vovk r. Foršek, Novo mesto, Nada Brezjigar r. Žvavec, up., Maribor; Mihaela Pucihar, Ig.

lo 5 let od prve razstave slovenske podjetnosti Exposlova-74 ter obstaja časten kompromis letos prirediti Exposlova-79. Svoje poročilo je zaključil z zahvalo vsemu odboru in vsemu upravnemu osebju.

Tajnik zadruge g. Marjan Pograjc je podal lepo in pregledno poročilo o upravnem, gospodarskem in kulturnem delu Sloge ter dodal, da je v letu pristopilo 141 novih članov in tako smo novo poslovno leto začeli z 2123 člani. Po oembni prizadevanj za spremembo zadruge v finančno družbo je poročal o ustanovitvi Sloginega glasila „Stika“ (El Contacto), čigar bistvena naloga in poslanstvo bodi utrjevanje in poglobljanje povezave s svojimi člani ter širjenje zadržne ideje med našimi ljudmi na splošno. Predstavitev glasila je bila združena z zanimivim predavanjem izvršnega poznavalca zadržništva g. Jožeta Košička o zgodovini slovenskega zadržništva ter o 60-letnici ustanovitve prve slovenske zadržne šole.

Sloga je izdala že tretji slovenski telefonski imenik in sicer tokrat kar v 3.000 izvodih ter med članstvo razdelila običajni žepni koledarček. V lepi pripravi g. Jerebiča je izvedla mladinski tekmovalni „Kdo ve, kdo zna“ za našo osnovno in srednješolsko mladino, kar predstavlja važen doprinos h kulturni rasti naše mladine. Slogina prisotnost je krepko izstopala s propagando in raznimi oglasi v našem časopisju in publikacijah. Pokojniska posvetovalnica pod vodstvom g. Adolfa Škerjanca je nadaljevala s svojim pomembnim socialnim delom in imamo namen ukreniti vse potrebno, da ta posvetovalnica postane uradno priznana posredovalnica — Gestoria.

Blagajnik g. Franc Lobnik je poročal o finančni situaciji zadruge ter prikazal veliko skrb, ki jo je upravni odbor moral posvečati proučevanju ter analizi finančnega trga, ki je bil vse leto pod vplivom hudega inflacijskega procesa, kar je zadrugo primoralo v letu šestkrat spremeniti obrestne mere. Prebral je letno bilanco in račun izgube in dobička, ki sta pokazala, da je Sloga kljub vsem težavam izkazala zelo lep uspeh, saj bo poleg objubljenih obresti izplačala tudi znatne dividende. Naglasil je potrebo po zvišanju zadrž-

Goriška in Primorska

PROTISLOVENSKI IZPADI

V Trstu so februarja italijanski dijaki zasedli šole v znak protesta proti globalni zaščiti Slovencev. Konec marca so študentje zasedli še poslopje trgovskega tehničnega zavoda Carli. Na trgu so 24. marca 1979 predstavnice vsedržavnega Zdrženja italijanskih žena zbirale podpise proti „uvedbi dvojezičnosti“ v Trstu, Gorici in Vidmu. Italijanske ženske so v vlogi utemeljevale svoj nastop proti dvojezičnosti z „diskriminacijo“. Če se uvede dvojezičnost, bo to „nesramno“ zapostavljanje ljudi, ki govore samo en jezik. Kajti v primeru, da bi bil sprejet ta zakon o globalni zaščiti, bi delovna mesta v javni upravi dobili le tisti, ki obvladajo oba jezika. To pa je po mnenju Zdrženja italijanskih žena že kar rasna diskriminacija...

Osebnе novice:

Rojstvi: V družini Marjana Bratuža in njegove žene Marije roj. Koprivnikar se je dne 8. aprila rodila hčerka prvorojenka.

Veronika Godec je s svojim rojstvom razveselila mamo Alenko roj. Jenko in očeta Fridota, sestrico in bratca.

Prisrčno čestitamo!
Krst: V cerkvi San José Obrero je bil krščen Maksimilijan Aksel Kalan, sin Francija in ge. Marte Inés roj. Avila. Botrovala sta Kristina Pepe de Leone in Ruben Darío Aguirre. Čestitamo!

BUENOS AIRES

Slovo mladine od P. Tomazina.

V nedeljo 1. aprila — na „tiho nedeljo“ — se je mladina Velikega Buenos Airesa po drugi mladinski maši zbrala okrog bivšega predsednika SFZ P. Tomazina, da ji pove nekaj misli o svojih vtisih tukaj in nekaj za bodočnost.

Po zajtrku smo se zbrali v dvorani, ki je bila kar polna; udeležba je bila res lepa, kar je treba poudariti. Za uvod nam je sanjuški zbor pod vodstvom gospoda Andreja Selana zapel nekaj pesmi, nakar je predsednik SFZ naprosil g. Tomazina, da začne s svojim govorom. Osrednja misel njegovega govora je bila: „Kadar začutiš v sebi božji klic, odzovi se mu; ne boj se bodočnosti in žrtev, kajti vse „premorem v Njem, ki mi daje moč“. Na to misel je navezal nekaj podatkov iz svojega življenja, n. pr. ko je v zavestnem duhovniškem poklicu v sebi še vedno hodil v službo, ker je družina oz. gradnja lastnega doma to zahtevala, ali pa, ko je že po posvečenju začutil v sebi misijonski poklic, ki se je

negaj kapitala, zlasti še stalnega, ki ga predstavljajo vezane delnice. Pozval je vse člane, zlasti še podjetnike, naj se v čim večji meri poslužujejo zadržnih fondov, ki so jim na razpolago pod ugodnimi pogoji in s hitrim ter preprostim postopkom.

Upravnik Sloginega letovišča g. Rudi Gričar je v svojem poročilu prikazal delo, ki ga ima Sloga z upravljanjem, ohranjanjem ter izboljšavo te ustanove, ki je tolikšnega pomena za prepotrebni oddih in sprostitve Sloginega članstva. Letovišče je bilo skozi vse leto zelo dobro obiskano ter je tako polno služilo svojemu namenu. Člane je v svojem poročilu pozval, naj letovišče smatrajo kot nekaj svojega in naj polagajo še večjo pažnjo pri uporabi vseh inštalacij, ker vsaka poškodba ali okvara povzroča stroške, ki jih morajo kriti zadržniki sami.

Poslovodja zadruge g. Marjan Loboda je nato na zelo jasen in stvaren način obrazložil vse poslovanje zadruge tako v upravnem kot tudi finančnem pogledu. Podal je vse pogoje, ki so potrebni za naložbe kot tudi za posojila. Iz navedenih števil je bilo razvidno, kako velik je bil porast realnega denarnega prometa in to ne glede na inflacijski proces. Doseženi rezultati se morejo primerjati edino do dosežki najboljših denarnih zavodov. Na zelo razumljiv način je prikazal bistvo, pomen in ugodnosti vezanih delnic, ki predstavljajo stalni zadržni obratni kapital. Podrobno je obrazložil posamezne postavke ter njih primerjavo z onimi iz leta 1977.

Ob razlagi posmrtniskega fonda je izjavil, da polovica umrlih članov ni bila deležna polne posmrtnine, ker ni imela izpolnjenih zahtevnih pogojev glede višine vlog. Poudaril je, da se mnogi člani še vedno ne zavedajo pomembnosti posmrtnine, ki predstavlja za marsikatero družino v najtežjih trenutkih važno pomoč ter je pozval članstvo, naj skuša čimprej urediti svoj položaj ter izpolniti predpisane pogoje, ki jih nikakor ne moremo smatrati za težke, ter si na ta način zagotoviti polno posmrtnino. Sporočil je nove pogoje za posmrtnino, ki bo stopila v veljavo 1. julija 1979 in ki bo pri izpolnitvi pogojev v navadnih naložbah znašala \$ 540.000.—, medtem ko bodo lastniki dveh vezanih delnic deležni posmrtnine v znesku \$ 600.000.—; prvi so zavarovani s plačevanjem zavarovalne premije, medtem ko so drugi zavarovani brezplačno. Za zaključek je pozval članstvo k še večjemu sodelovanju ter izjavil, da uspehi in napredek zadruge ne zavise samo od uprave, ampak tudi od sodelovanja članstva.

V imenu nadzornega odbora je zboru podal stvarno poročilo nadzornik Dr. Anton Šimenc ter predlagal odobritev bilance ter razrešnico odboru s pohvalo, kar so člani soglasno odobrili.

Nato je tajnik prebral po odboru predlagano listo nove uprave, ki je bila soglasno sprejeta in tako je novi odbor Sloge naslednji: Predsednik — Dr. Anton Šimenc; podpredsednik — Albin Kočar; tajnik — Marjan Pograjc; namestnik tajnika — Avgust Jelonič; blagajnik — Franc Lobnik; namestnik blagajnika — Cont. Andrej Kovačič; svetovalci: Ivan Ašič, Ignacij Grohar, Anton Kastelic, Rajko Urbančič in Rudi Gričar; namestnika svetovalcev: Stane Mustar in Stane Mehle; nadzornik: Janez Amon in namestnik nadzornika — Franc Hrovat; upravnik — Marjan Loboda.

Po izidu volitev se je novi predsednik zboru zahvalil za izkazano zaupanje ter nakazal smer in program novega upravnega odbora ter vse navzoče povabil k razgovoru ob pogrnenih mizah.

AŠ

SLOVENCİ V ARGENTINI

marsikomu zdel nekaj nedosegljivega zaradi tolikih odpovedi in žrtev in vendarle ni tako, kajti Bog, kadar zahteva visoke cilje in velike odpovedi, nudi toliko večjo pomoč, da ti cilji postanejo dosegljivi. Slovenska mladina, ki se v tako lepem tevilu zbirata pri svojih nedeljkih mašah, naj ne bo mlada generacija novodobne potrošniške materijalizirane družbe, ampak naj čedalje bolj poskuša upreti oči v nadnaravne vrednote, med katerimi je prav gotovo služba Bogu. Današnji svet potrebuje pogumno, idealno in Bogu zvesto mladino.

Predsednica SDO se je govorniku zahvalila za lepe misli in naprosila lanuški dekliški zbor, pod vodstvom gospe Zdenke Janove, da za slovo zapoje nekaj pesmi. Tudi predsednik SFZ se je g. Tomazinu zahvalil za njegova „obloka izvajanja ter mu v imenu tukajšnje mladine izročil denarni dar za njegove misijonske potrebe.

Bila je vsekakor lepa mladinska nedelja.

P. P.

DAROVALI SO:

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali g. Ignacij Grohar 10.000 pesov in g. France Vitrih 10.000 pesov namesto cvetja na grob pok. Pavlu Fajdigi ter Kreditna zadruga Sloga 200.000 pesov. Iskrena hvala!

Uprava Svobodne Slovenije

V dobrodelni sklad Zveze slov. mater in žena so darovali: Sloga 200.000 pesov, Odsek Zveze slov. mater in žena R. Mejia 100.000 pesov, N. N. 10.000 pesov, N. N. 10.000 pesov, g. Mira Ecker 10.000 pesov in druž. B. Elletza 10.000 pesov namesto cvetja na grob dr. Hanzeliča.